SOLVA

INTERGEMEENTELIJK SAMENWERKINGSVERBAND
VOOR RUIMTELIJKE ORDENING EN SOCIO-ECONOMISCHE EXPANSIE

NINOVE
OCMW/BURCHTSTRAAT

ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK OP DE VOORMALIGE OCMW-SITE

Klinkenborg S. & Cherretté B.

SOLVA ARCHEOLOGIE RAPPORT 92

Colofon

Project:
Archeologisch vooronderzoek
Proefsleuvenonderzoek
Ninove, Burchtstraat 46-48 (voormalige OCMW-site)
14-NIN-BS
Vergunningsnummer: 2016/039

Bouwheer:
Stad Ninove
Centrumlaan 100
9400 Ninove

Opdrachtgever:
Stad Ninove
Centrumlaan 100
9400 Ninove

Uitvoerder:
SOLVA
Intergemeentelijk samenwerkingsverband
voor ruimtelijke ordening en socio-economische expansie
Gentsesteeweg 1B
9520 Vlierzele

Sigrid Klinkenborg (projectarcheoloog – vergunninghouder)
Bart Cherretté (coördinatie)
Sam Depetter (technisch assistent)
Wim Vanrolleghem (technisch assistent)

Wetenschappelijke ondersteuning (bodemkundige advisering):
Wouter De Maeyer (SOLVA)

Termijn terreinwerk:
23 februari 2016 tot en met 20 april 2016

Depotnummer:
D/2017/12.857/29

Afbeelding voorblad: zicht op het machinaal verwijderen van de pleinbedekking voor het aanleggen van Proefput 4

Copyright: Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van SOLVA. Alle foto's, tenzij anders vermeld: © SOLVA.

CHRONOLOGIE

☐Paleolithicum	☐Oud	1.000.000/500.000 - 250.000 BP
	☐Midden	250.000 - 38.000 BP
	☐Jong	38.000 - 14.000 BP
	☐Finaal	14.000 - 12.000 BP
☐Mesolithicum	☐Vroeg	ca. 9500 - 7700 BC
	☐Midden	7700 - 7000/6500 BC
	☐Laat	ca. 7000 - ca. 5000 BC
	☐Finaal	ca. 5000 - ca. 4000 BC
☐Neolithicum	☐Vroeg	5300 - 4800 BC
	☐Midden	4500 - 3500 BC
	☐Laat	3500 - 3000 BC
	☐Finaal	3000 - 2000 BC
☐Bronstijd	☐Vroege	2100/2000 - 1800/1750 BC
	☐Midden A	1800/1750 - 1500 BC
	☐Midden B	1500 - 1050 BC
	☐Late	1050 - 800 BC
☐IJzertijd	☐Vroege	800 - 475/450 BC
	☐Late	475/450 - 57 BC
☐Romeinse Tijd	☐Vroeg	56 BC - 100 AD
	☐Midden	101 - 300 AD
	☐Laat	301 - 400 AD
☒Middeleeuwen	☐Vroege / Frankisch	401 - 500 AD
	☐Vroege / Merovingisch	501 - 750 AD
	☐Vroege / Karolingisch	751 - 900 AD
	☐Volle	901 - 1200 AD
	☒Late	1201 - 1500 AD
☒Post-middeleeuwen	☒Nieuwe Tijden	1501 - 1800 AD
	☒Nieuwste Tijden	1801 - heden

KEYWORDS

Onderwerpen		Vondsten	Post-excavation onderzoek
☐ Landelijke context	☐ Voedselproductie	☐ Lithisch materiaal	☐ Gebruikssporenanalyse
☒ Stedelijke context	☐ Keramiekproductie	☒ Botmateriaal	☐ Materiaalstudie
	☐ Metallurgie	☒ Keramiek	☐ C14-datering
☐ Commercieel gebouw	☐ Artisanaat	☐ Staalname	☐ Archeomagnetisch
☒ Religieus gebouw		☒ Bouwmateriaal	☐ Dendrochronologisch
☐ Openbaar gebouw	☐ Begraving	☒ Metaal	☐ Optisch gestimuleerde luminescentie
☐ Militair gebouw	☐ Funeraire structuur	☒ Glas	☐ Biochemisch analytisch
		☐ Hout	☐ Fysico-chemisch analytisch
☐ Bewoning		☐ Kunststof	☐ Diatomeeën
☐ Woonhuis		☐ Textiel	☐ Palynologisch
☐ Villa		☐ Leder	☐ Zaden en vruchten
☐ Agrarisch gebouw		☐ Natuursteen	☐ Hout
		☒ Technisch aardewerk	☐ Anthracologisch
☐ Agrarische structuur		☐ Touw	☐ Gewervelde diersoorten
☐ Haard			☐ Insecten en mijten
☐ Kuil			☐ Malacologisch
☐ Weg			☐ Bodemkundig
☐ Waterwinning			☐ Fysisch antropologisch
☐ Afwateringsgracht			☐ Geografisch
☐ Perceelsgracht			☐ Geomorfologisch
☐ Extractie			☐ Geologisch
			☐ Conservatie
☐ Megalithische structuur			☐ Restauratie

INHOUDSTAFEL

Chronologie **4**

Keywords **5**

Inhoudstafel **6**

1. Dankwoord **8**

2. Inleiding **9**

3. Beschrijving van de vindplaats **10**

3.1. Vindplaatsgegevens 10

3.2. Topografische, landschappelijke, bodemkundige situering 11

4. Archeologische en historische situering **12**

5. Onderzoeksopdracht **13**

5.1. Vraagstelling 13

5.1.1. Overzicht resultaten bureaustudie 13

5.1.2. Overzicht vragen 18

5.2. Randvoorwaarden 18

6. Werkwijze en opgravingsstrategie **19**

6.1. Methodologie terreinwerk 19

6.2. Methodologie verwerking 21

6.3. Motivatie van de selectie van materiaal en staalname 22

7. Beschrijving van het archeologisch onderzoek **23**

7.1. Inleiding 23

7.2. Proefsleuf 1 24

7.3. Proefsleuf 2 29

7.4. Proefsleuf 3 35

7.5. Proefput 4 40

7.6. Proefput 5 45

7.7. Proefput 6 51

7.8. Proefput 7 54

8. Assessment en basisanalyse van de vondsten en stalen **58**

8.1. Vondsten 58

9. Synthese **62**

9.1. Synthese van de opgravingsgegevens 62

9.2. Evaluatie 64

9.2.1. Waardering en suggesties 64

9.3. Antwoord op de vooropgestelde onderzoeksvragen zoals geformuleerd in de Bijzondere Voorwaarden 64

10. Samenvatting **67**

11. Bibliografie **68**

12. Bijlagen **69**

12.1. Handleiding bij het raadplegen van de bijlagen 69

12.2. Lijsten 70

12.3. Grondplan 71

1. DANKWOORD

De geplande bouw van zorgwoningen en een Sociaal Huis op de terreinen gelegen onmiddellijk achter en tussen de Onze-Lieve-Vrouwekapel (Burchtstraat 44) en het OCMW (Burchtstraat 50), vormde de aanleiding voor het uitvoeren van een bureaustudie (zie bijlage) en archeologisch vooronderzoek door de archeologische dienst van SOLVA en dit in opdracht van Stad Ninove. Deze ontwikkelingen maken deel uit van een groter masterplan (Inghelandt-site) dat de terreinen tussen de Burchtstraat – Graanmarkt – Dreefstraat – Fabriekstraat en de Meerbekeweg wil herbestemmen.

We wensen hierbij graag alle partijen die betrokken waren bij dit onderzoek te bedanken voor de goede samenwerking, in de eerste plaats Ann Wittouck van Stad Ninove en Willem de Laat van het studiebureau PS Investments. Verder ook een woord van dank voor de Technische Dienst van de stad voor de vlotte afgraving. Voorts danken we ook Nancy Lemay (agentschap Onroerend Erfgoed) voor de gedachtewisseling op het terrein. Tenslotte willen we onze collega's van de archeologische dienst van SOLVA bedanken voor de ondersteuning bij het terreinwerk en de verwerking van de opgravingsgegevens.

2. INLEIDING

In het kader van het masterplan "OCMW-site", heden onderdeel van 'Inghelandt-site' genaamd, wenst Stad Ninove in de zone onmiddellijk achter en tussen de Onze-Lieve-Vrouwekapel (Burchtstraat 44) en het OCMW (Burchtstraat 50), zorgwoningen en een Sociaal Huis te realiseren.

Op deze plaats, die binnen de grenzen van de 11de-12de eeuwse stadsuitbreiding te situeren is, was sinds de 13de eeuw het Onze-Lieve-Vrouwehospitaal gevestigd. De oude statuten ervan, verleend door de bisschop van Kamerijk, dateren van 1268. Van 1763 tot 1776 werden de kapel en het hospitaal herbouwd.

Het latere OCMW-ziekenhuis, gebouwd in het 3de kwart van de 20ste eeuw op de locatie van het voormalige hospitaal, werden in 2012 gesloopt. Door de inplanting, maar vooral ook door de aanwezigheid van kelders en dergelijke, hebben deze onvermijdelijk voor een belangrijke verstoring van de ondergrond gezorgd. Momenteel worden de terreinen gebruikt als parking en grasland. Het was onduidelijk of er bij de sloopwerken sprake was van ontmuring en of de kelders nog steeds aanwezig zijn. Er kan alleszins verondersteld worden dat binnen de zone die onderkelderd was, de eventuele archeologische waarden verdwenen zijn. Bijkomend kan ook de flankerende infrastructuur van het terrein een zekere impact in de bodem gehad hebben.

In functie van de verdere planvorming is het derhalve wenselijk om de consequenties ten aanzien van archeologisch onderzoek tijdig in te schatten. Stad Ninove vroeg SOLVA dan ook om deze consequenties volgens verschillende scenario's te willen inschatten door middel van een bureaustudie en archeologisch vooronderzoek. Zodoende kan deze informatie in de verdere planvorming mee in beschouwing genomen worden.

Het eerste deel, de bureaustudie, maakt een eerste inschatting van het aanwezige archeologische potentieel van het projectgebied 'Inghelandt-site', op basis van historische, archeologische en cartografische bronnen enerzijds, en de bestaande toestand anderzijds. Deze studie behelst het noordelijke deel van het projectgebied, ten noorden van de Dender. Op basis hiervan werd getracht de impact van de werken op het aanwezige archeologische erfgoed in te schatten en daaruit concrete aanbevelingen te formuleren voor de verdere prospectiestrategie. De bureaustudie is in bijlage bij dit document toegevoegd.

De resultaten van deze bureaustudie leidden vervolgens tot een voorstel van het sleuvenplan voor de zone onmiddellijk achter en tussen de Onze-Lieve-Vrouwekapel (Burchtstraat 44) en het OCMW (Burchtstraat 50), met name de zone die door de Stad Ninove zelf zal ontwikkeld worden. De overige delen van het plangebied zullen door andere partijen ontwikkeld worden en maken derhalve geen deel uit van het voorliggend onderzoek.

De voorwaarden waaraan het archeologisch vooronderzoek voor de OCMW-site moet voldoen, zijn door het agentschap Onroerend Erfgoed neergeschreven in de 'Bijzondere voorwaarden bij de vergunning voor een archeologische prospectie met ingreep in de bodem: Ninove, Burchtstraat, ontwikkeling OCMW site'.

Op 23/02/2016 startte het terreinwerk. De resultaten hiervan zijn beschreven in dit rapport. Hieronder volgt eerst een topografische en bodemkundige beschrijving van het gebied, gevolgd door een archeologische en historische situering. Vervolgens komt de vraagstelling en de toegepaste methodologie aan bod. Het rapport bestaat grotendeels uit de beschrijving van alle sporen en vondsten. Een synthese en samenvatting van dit alles wordt nadien besproken, net als de bibliografie. Tenslotte zijn achteraan de bijlagen toegevoegd.

3. BESCHRIJVING VAN DE VINDPLAATS

3.1. Vindplaatsgegevens

1. Administratieve gegevens	
Opdrachtgever:	Stad Ninove
Uitvoerder:	SOLVA Intergemeentelijk samenwerkingsverband voor ruimtelijke ordening en socio-economische expansie Gentsesteenweg 1B 9520 Vlierzele
Vergunninghouder:	Sigrid Klinkenborg
Beheer en plaats opgravingsarchief:	SOLVA, dienst Archeologie Industrielaan 25B 9320 Erembodegem
Beheer en plaats vondsten en stalen:	SOLVA, dienst Archeologie Industrielaan 25B 9320 Erembodegem
Projectcode:	14-NIN-BS
Vindplaatsnaam:	OCMW-site
Locatie:	Ninove, Burchtstraat 46-48
Lambertcoördinaat 1:	X:125664,1268; Y:169348,3919
Lambertcoördinaat 2:	X:125710,0270; Y:169295,1605
Lambertcoördinaat 3:	X:125687,7871; Y:169305,2101
Lambertcoördinaat 4:	X:125806,7092; Y:169336,4948
Kadaster:	Afdeling 2, Sectie B, perceelsnr. 1088r en 1081h (partim)
Termijn:	23 februari - 20 april 2016

2. Onderzoeksopdracht	
Verwijzing naar de bijzondere voorwaarden:	Bijzondere voorwaarden bij de vergunning voor een archeologische prospectie met ingreep in de bodem: Ninove, Burchtstraat, ontwikkeling OCMW site
Omschrijving archeologische verwachtingen:	Zie 5.1.1
Wetenschappelijke vraagstelling:	Zie 5.1.2
Oorzaak voor de ingreep in de bodem:	nieuwbouw in de vorm van zorgwoningen en een Sociaal Huis
Eventuele randvoorwaarden:	Zie 5.2

3. Raadpleging van specialisten	
Omschrijving van de inbreng als hun advies werd ingewonnen bij substantiële staalname:	/
Omschrijving van de inbreng als zij betrokken worden bij de conservatie:	/
Omschrijving van de algemene wetenschappelijke advisering door externe personen:	/

3.2. Topografische, landschappelijke, bodemkundige situering

Voor een omstandige topografische, landschappelijke en bodemkundige situering van het projectgebied verwijzen we naar de bureaustudie[1]. Onder hoofdstuk 5, Onderzoeksopdracht, hernemen we de voornaamste elementen van belang voor de vraagstelling van het onderzoek.

[1] Klinkenborg & Cherretté 2015, 10-11.

4. ARCHEOLOGISCHE EN HISTORISCHE SITUERING

Voor een omstandige archeologische en historische situering van het projectgebied verwijzen we naar de bureaustudie[2]. Onder hoofdstuk 5, Onderzoeksopdracht, hernemen we de voornaamste elementen van belang voor de vraagstelling van het onderzoek.

[2] Klinkenborg & Cherretté 2015, 12-46.

5. ONDERZOEKSOPDRACHT

5.1. Vraagstelling

5.1.1. Overzicht resultaten bureaustudie[3]

Situering
De terreinen zijn te situeren tussen de Burchtstraat in het westen, de Dender in het zuiden en de Kaaischoolstraat in het oosten. Meer specifiek zullen in de zone onmiddellijk achter en tussen de Onze-Lieve-Vrouwekapel (Burchtstraat 44) en het OCMW (Burchtstraat 50) zorgwoningen en een Sociaal Huis gebouwd worden.

Historisch kader:
Met de stadsuitbreiding van de 11de en de 12de eeuw werden de gebieden langs de Burchtstraat, waar de terreinen deel van uitmaakten, bewoond. In dit opzicht moet binnen het onderzoeksgebied dan ook rekening gehouden worden met mogelijke restanten van deze bewoning. Het gebied kenmerkt zich tevens door de aanwezigheid van talrijke historische Denderarmen en zijriviertjes. Hierdoor is de kans groot dat de achtererven van de woningen langs de Burchtstraat plaats boden aan tal van ambachten en nijverheden. Door de uitgestrektheid van het hedendaagse bebouwde oppervlak en talrijke kanalisaties en overwelvingen van waterlopen is er echter nauwelijks iets geweten over de oorspronkelijke microtopografie en bodemgesteldheid. De exacte locatie van deze waterlopen is dan ook onmogelijk op voorhand te bepalen.

In de 13de eeuw krijgen we op de terreinen de oprichting van het Onze-Lieve-Vrouwehospitaal. De precieze stichtingsdatum is niet gekend, maar de oudst gekende statuten, verleend door de bisschop van Kamerijk, dateren van 1268. In de 13de eeuw bestond het hospitaal uit: een kapel in steenbouw, een ziekenzaal, een eetzaal en een slaapzaal voor de zusters en ook één voor de broeders, een kamer voor moeder-overste en stallen voor de huisdieren.[4] In de loop der eeuwen zal het hospitaal tal van wijzigingen kennen. Zo worden hospitaal en kapel herbouwd in 1763 en voltooid in 1775-1776.

In het Algemeen Rijksarchief te Brussel bevinden zich nog enkele afbeeldingen van het Onze-Lieve-Vrouwehospitaal uit 1783. Het betreft een plattegrond van het terrein (figuur 1) en een vooraanzicht vanop de Burchtstraat (figuur 2). Op de plattegrond zijn de functies van de verschillende onderdelen van het complex weergegeven. Vooraan, langs de Burchtstraat, is er de kapel (figuur 1.A), het binnenplein (figuur 1.B) en de gastenverblijven (figuur 1.C). Daarachter bevinden zich de stallen/opslagplaats (figuur 1.D), de sacristie en het oratorium (figuur 1.E) en het hoofdgebouw (figuur 1.F). Achter de kapel is er sprake van een begraafplaats (figuur 1.G) en daarachter bevindt zich de eet- en wasplaats (figuur 1.H). De achterkant van het domein bestaat uit tuinen (figuur 1.I), boomgaard (figuur 1.J) en bosjes (figuur 1.K). Van de lege zone langs de Burchtstraat, rechts van het gebouwencomplex, wordt vermeld dat dit terrein nog moet verworven worden, zodat de kaai kan ontsloten worden ('terrain à acquérir pour l'ouverture du quai').
De versie van het O.-L.-V. hospitaal die hier is afgebeeld, dateert van na de herbouwing van 1763 tot 1775-177. Met enig voorbehoud lijkt deze ruimtelijke structuur in hoofdlijnen ook reeds op oudere kaarten deels waarneembaar (Sanderus, De Deyn).

[3] Klinkenborg & Cherretté 2015.
[4] Klinkenborg & Cherretté 2015, 16.

Figuur 1: foto van een gedeelte van het plan van het O.-L.-V. hospitaal uit 1783 met aanduiding van de voornaamste elementen (foto: Dirk Van de Perre)

Figuur 2: foto van een vooraanzicht van het O.-L.-V. hospitaal zoals afgebeeld op de kaart uit 1783 (foto: Dirk Van de Perre)

Tenslotte zijn er ook enkele foto's voorhanden uit het begin van de 20ste eeuw (figuur 3). Deze geven een beeld van de gebouwen van het Onze-lieve-Vrouwehospitaal langs de Burchtstraat. Hierop zijn de kapel, burelen en het weeshuis zichtbaar. Een vergelijking van deze foto's met de plattegrond van het hospitaal uit 1783 toont duidelijk dat de burelen en het weeshuis een latere toevoeging zijn. De burelen zijn te lokaliseren op een gedeelte van het binnenplein. Het weeshuis staat evenwel op de locatie van de voormalige gastenverblijven en stallen, maar neemt een beduidend groter volume in. Deze uitbreiding dateert vermoedelijk uit de 19de eeuw.

Figuur 3: foto's van het Onze-Lieve-Vrouwehospitaal, ca. 1904 (Documentatiecentrum De Mont-Ninove)

Recente bebouwing/ verstoring:
De latere OCMW-gebouwen, gebouwd in het 3de kwart van de 20ste eeuw op de locatie van het voormalige hospitaal, werden in 2012 gesloopt. Enkel de kapel blijft bewaard. Door de inplanting, maar vooral ook door de aanwezigheid van kelders en dergelijke, hebben deze gebouwen onvermijdelijk voor een belangrijke verstoring van de ondergrond gezorgd (figuur 4). Een vergelijking van het grondplan van het gehele OCMW-complex met het grondplan van de kelders toont aan het complex grotendeels onderkelderd was. Momenteel worden de terreinen gebruikt als parking en grasland. Het is onduidelijk of er bij de sloopwerken sprake was van ontmuring en of de kelders nog steeds aanwezig zijn. Er kan alleszins verondersteld worden dat binnen de zone die onderkelderd was, de eventuele archeologische waarden verdwenen zijn. Bijkomend kan ook de flankerende infrastructuur van het terrein een zekere impact in de bodem gehad hebben.

Figuur 4: grondplan van de kelders van het voormalige OCMW hospitaal geprojecteerd op het kadasterplan uit 2012

Verwachtingen:
Op basis van de beschikbare cartografische informatie, zou zich achter de kapel een begraafplaats bevonden hebben. Het is onduidelijk wat de oppervlakte hiervan bedroeg. Vermoedelijk bevindt deze begraafplaats zich grotendeels onder het gebouw dat nu nog steeds aan de kapel grenst. Het is echter niet uit te sluiten dat deze begraafplaats zich nog verder uitstrekte. In ieder geval dient, in geval van ingrepen in de bodem in de zone achter de kapel, rekening gehouden te worden met de mogelijke aanwezigheid van begravingen.
Een projectie van de plattegrond van de gebouwen van het voormalige OCMW-complex op 19de eeuwse kadasterkaarten toont duidelijk aan dat deze niet volledig samenvallen met de gebouwen van het

postmiddeleeuwse Onze-Lieve-Vrouwehospitaal (figuur 5). Elders op het terrein, meer bepaald langs de straatzijde van het complex, kunnen misschien nog restanten (muren, vloeren, kelders, e.d.) van het voormalige hospitaal verwacht worden.

Figuur 5: locatie van het voormalige OCMW-complex geprojecteerd nop de Poppkaart

Over de locatie van de gebouwen van het hospitaal van voor de herbouwing in 1763 is niets sluitends geweten. Mogelijk zijn nog sporen in de ondergrond aanwezig, hoewel de volumes zich in hoofdlijnen op dezelfde plaats leken te bevinden.

5.1.2. Overzicht vragen

In deze studie moeten minimaal volgende onderzoeksvragen beantwoord worden (cfr. Bijzondere Voorwaarden):

1. Welke bodemopbouw kan tijdens het vooronderzoek vastgesteld worden? Is deze bodemopbouw over het hele terrein gelijkaardig of zijn er lokale verschillen? Welke impact hebben bodemvormende factoren en/of processen gehad op de bewaring van archeologisch erfgoed?

2. Kunnen op basis van vondstmateriaal, oversnijdingen en/of vulling uitspraken gedaan worden over de datering en de onderlinge fasering van de aangetroffen sporen?

3. Kan voor de vindplaats of voor delen van deze vindplaats het principe van behoud in situ nagestreefd worden, zoja aan welke randvoorwaarden dient voldaan te worden?

4. Voor archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven; wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van deze zones?

5. Wat is het kennispotentieel van de archeologische vindplaats met betrekking tot de stadsgeschiedenis van Ninove en de specifiek geschiedenis van het hospitaal? Welke site-specifieke vraagstellingen kunnen geformuleerd worden bij een vervolgonderzoek?

6. Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welk type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke vermoedelijke hoeveelheid?

7. Kunnen er -afgaand op de vondsten, de aard en de densiteit van de aangetroffen sporen tijdens het vooronderzoek en de kennis van gelijkaardige sites- uitspraken gedaan worden over de aard en de hoeveelheid vondstmateriaal die bij een vervolgonderzoek te verwachten valt? Zijn er specifieke methodologische aanbevelingen inzake de omgang met vondstmateriaal qua opgravingsmethode, sampling, conservatie,…

8. Is er sprake van een grondwaterproblematiek en dienen er maatregelen inzake grondwater of stabiliteit genomen te worden bij een eventueel vervolgonderzoek?

5.2. Randvoorwaarden

De bijzondere voorwaarden bevinden zich in bijlage.

6. WERKWIJZE EN OPGRAVINGSSTRATEGIE

6.1. Methodologie terreinwerk

Dit terreinonderzoek vormt een aanvulling op de uitgevoerde bureaustudie. Daaruit bleek reeds dat de terreinen door recente bebouwing sterk verstoord en versnipperd waren. De opzet van het terreinonderzoek bestond er uit de zones buiten deze recente verstoring te evalueren op de aanwezigheid van oudere sporen. De positionering van de proefsleuven geschiedde in functie hiervan, waarbij deze tijdens het terreinwerk soms diende aangepast te worden door het vaststellen van bijkomende, ongekende verstoringen of obstakels.

Figuur 6: sleuvenplan ten opzichte van de in 2012 gesloopte OCMW gebouwen

Alle sleuven en putten werden, omwille van hun aanzienlijke diepte uit veiligheidsoverwegingen, onmiddellijk na het graven en registreren opnieuw opgevuld. De proefputten/proefsleuven die zich ter hoogte van de huidige parking bevinden, werden één per één aangelegd om de hinder op de parking maximaal te reduceren en het innemen van het aantal parkeerplaatsen zo beperkt mogelijk te houden. Er is telkens pas met het uitgraven van een nieuwe proefput begonnen op het moment dat de vorige put weer opgevuld en berijdbaar is.

In eerste instantie werden de sleuven ter hoogte van het huidige grasplein aangelegd (PS1 en PS2 genoemd). Vervolgens werd het gedeelte van deze sleuven dat zich ter hoogte van de huidige parking bevindt eveneens afgegraven. Door de aanwezigheid van een verhard wandelpad aan noordoostelijke zijde, werd PS2 ruim 7m korter dan oorspronkelijk voorzien. De aanwezigheid van bomen leidde er tevens toe dat deze sleuf een eerder gebogen verloop kent.
De volgende sleuf werd centraal op de parking aangelegd tussen de kapel en het huidige OCMW-gebouw, op ongeveer 25m van de Burchtstraat (PS3 genoemd). De precieze lokalisering van deze sleuf liet weinig

marge toe. Enerzijds bevindt zich ten noordwesten ervan een hoge concentratie aan nutsleidingen en anderzijds stond ten zuidoosten een gedeelte van de voormalige OCMW-gebouwen met kelderverdieping.

Vervolgens werd het vooronderzoek aangevuld met enkele proefputten (PS4, PS5, PS6 en PS7). De proefput die voorzien was ter hoogte van de noordoostelijke hoek van de kapel bleek ter plaatse niet realiseerbaar. Deze proefput zou zich op basis van de bureaustudie binnen het 18de eeuwse kerkhof bevinden. In deze zone bevinden zich enkele grote rioleringen en verschillende andere leidingen, waardoor er niet genoeg ruimte overblijft om een proefput aan te leggen. De aanwezigheid van deze recente verstoringen laat toe te veronderstellen dat grote delen van de eventuele begravingen rond de kapel sowieso reeds vergraven zijn. De proefputten die oorspronkelijk voorzien waren als controleputten, met als doel vast te stellen of de begraving zich verder uitstrekt, konden wel gerealiseerd worden (PS4 en PS5). Vervolgens werd een proefput gegraven ter hoogte van de -op basis van de bureaustudie- veronderstelde boomgaard van het hospitaal (PS6). Deze had tot doel de eventueel aanwezige archeologische resten op de rand van de Dender vast te stellen. Omdat op basis van deze proefput een goede inschatting kon gemaakt worden van de archeologische bodemopbouw, werd in deze zone geen tweede proefput aangelegd. Als laatste werd de proefput langs de Burchtstraat, ter hoogte van de voormalige binnenplaats van het O.-L.-V.-hospitaal onderzocht (PS7).

Figuur 7: plan van de effectief uitgevoerde proefsleuven/proefputten (grondplan A), vergeleken met het oorspronkelijk voorziene sleuvenplan (in groen omlijnd)

Bij elk grondplan dat werd aangelegd, is het vlak opgekuist en gefotografeerd en zijn de aanwezige sporen geregistreerd en beschreven. Het aanwezige vondstmateriaal is gerecupereerd. Een aantal sporen zijn gecoupeerd om een beter inzicht te verwerven in hun aard en samenstelling. Deze coupes zijn eveneens volledig geregistreerd en beschreven en het vondstmateriaal gerecupereerd. Bij PS4 werd achtereenvolgens verdiept tot een tweede en derde grondplan. De vrijgekomen profielen werden vervolgens geregistreerd.

Bij de overige proefsleuven/proefputten was het aanleggen van bijkomende grondplannen overbodig voor een goed begrip van de bodemstratigrafie. Wel werden op weloverwogen plaatsen profielputten aangelegd. Bij elke profielput werden de relevante profielen geregistreerd en beschreven.

6.2. Methodologie verwerking

Het gebruik van **gestandaardiseerde fiches** en een gestandaardiseerde nummering van de sporen en de lagen in een spoor – en alles wat daarmee samenhangt (foto's, plannen, vondsten) – heeft niet alleen te maken met het stroomlijnen van de registratie op het veld, maar ook met de verwerking van deze gegevens tijdens de rapportage.

De dienst archeologie van SOLVA heeft in de loop van 2009 de ontwikkeling van een **databank** geïnitieerd. Haar doel is het kunnen zowel invoeren en opslaan, als raadplegen en beheren van alle gegevens – velddata en externe informatie – in één systeem. Daarenboven is het de opzet om met de databank overzichtelijke lijsten te kunnen genereren, die als bijlagen kunnen dienen in de rapporten. Deze databank is geen star gegeven, maar een 'ongoing' project, te meer nu ook de stap is gezet naar een volledig digitale registratie op het terrein.

De absolute basis van de databank, de kleinste atomaire eenheid als het ware, is het **spoor**. Deze kleinste eenheid valt uiteen in acht types: 'laag', 'muur', 'vloer', 'skelet', 'hout', 'vondst', 'vertical feature interface' of 'VFI' en 'horizontal feature interface' of 'HFI'. Voor elk type spoor bestaat één gestandaardiseerde fiche in de databank. Aan deze kleinste eenheid wordt alles gekoppeld: tekeningen, foto's én vondsten. Bovendien worden op dit niveau de eerste relaties gelegd tussen de sporen onderling: een spoor 'is recenter', 'is ouder', 'gelijktijdig met' of 'hetzelfde als' een ander spoor.

Op een tweede niveau in de databank staan de **contexten**. Contexten groeperen één of meerdere sporen. Elke context krijgt een individueel nummer, namelijk het nummer van het eerste spoor dat tot deze context behoort. Het is evenwel zo dat niet elk spoor noodzakelijk deel uitmaakt van een context. Verstoringen en 'negatieve sporen', sporen die na couperen geen of een natuurlijk spoor blijken te zijn, worden niet tot het niveau van een context gebracht, maar bestaan enkel tot op het spoorniveau. De tekeningen, foto's en vondsten die gekoppeld zijn aan een spoor worden door de databank automatisch verbonden aan de context waartoe ze behoren. Vanuit dit contextniveau kan men dus makkelijk navigeren in de verschillende sporen van die context en waaraan de vondsten, tekeningen en foto's verbonden zijn. Op dit niveau laat de databank eveneens toe chronologische/stratigrafische relaties te leggen tussen de contexten onderling.

Het derde niveau in de databank bevat de **structuren**. Structuren groeperen op hun beurt één of meerdere contexten. Ook zij krijgen een individueel nummer, met name het eerste contextnummer dat tot deze structuur behoort. Indien bijvoorbeeld een gebouwplattegrond (structuurniveau) is vastgesteld, bestaande uit verschillende paalsporen (contextniveau), dan zal deze gebouwplattegrond het nummer dragen van een context (een paalspoor) die deel uitmaakt van deze structuur. Elk paalspoor (contextniveau) kan op zijn beurt bestaan uit een paalkern (spoorniveau) en een insteek (spoorniveau). Opnieuw is het zo dat niet elke context tot een structuur hoeft te behoren. De databank groepeert onder een structuur telkens de tekeningen, foto's en vondsten die gekoppeld zijn aan de contexten die deel uitmaken van de structuur. Opnieuw is vanuit het structuurniveau gemakkelijk te navigeren tussen de verschillende contexten die ertoe behoren en zo, verder afdalend, uiteindelijk tussen de verschillende sporen. Op dit niveau kunnen eveneens chronologische/stratigrafische relaties gelegd worden tussen structuren.

In het geval dat het een rapportage van een **vooronderzoek** betreft, worden sporen in principe *niet* aan een context (en bij uitbreiding een structuur) toegewezen. Contexten en structuren worden pas aangemaakt op het moment van een archeologische opgraving, aangezien op dat ogenblik alle beschikbare informatie aanwezig is, en dit dus dan wel een zinvolle oefening is. Tijdens een vooronderzoek zijn heel wat relaties bijvoorbeeld nog niet duidelijk. Het zijn de spoornummers die verder in deze tekst de leidraad vormen.

Wat de **vondsten en de staalnames** betreft, wensen we mee te geven dat de databank een uitgebreide mogelijkheid tot determinatie en datering voorziet. Beide gebeuren zoals vermeld op het spoorniveau. Hieraan zijn de verschillende inventarisnummers van de vondsten gekoppeld. Bij het ingeven van de vondsten wordt 'automatisch' een datering gegenereerd, maar deze kan manueel overschreven worden. Dit geldt op spoor-, context- en structuurniveau. De databank laat eveneens toe de vondstgegevens te bevragen en te exporteren naar excel. Bovendien kan voor elke vondst een logboek van de verschillende behandelingen aangemaakt worden.

De databank bevat tot slot alle relevante documenten met betrekking tot een project in een map '**bijlagen**': BVS, rapport, plannen, overzichtsfoto's, rapporten natuurwetenschappelijk onderzoek, totaalplan,…

6.3. Motivatie van de selectie van materiaal en staalname

Tijdens het onderzoek zijn alle aangetroffen vondsten geregistreerd en gerecupereerd. Aangezien het een vooronderzoek betreft en gezien de zeer beperkte aanwezigheid van archeologisch relevante sporen, werden geen stalen voor verder natuurwetenschappelijk onderzoek genomen.

7. BESCHRIJVING VAN HET ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK

7.1. Inleiding

Het archeologisch vooronderzoek te Ninove Burchtstraat ging van start op 23 februari en werd afgerond op 20 april. Het onderzoeksgebied betreft de terreinen van de voormalige OCMW-gebouwen, ter hoogte van Burchtstraat 46-48.

De bureaustudie en het terreinonderzoek maakten duidelijk dat een groot gedeelte van de terreinen aanzienlijk verstoord is. Ook werd over het volledige terrein, behalve langs de Burchtstraat, een recente ophoging vastgesteld van 0,9 tot 1,75m. De grondwatertafel werd dan weer bereikt op een diepte van 1,7 tot 2m onder het huidige loopniveau. De combinatie van een aanzienlijke diepte waarop de archeologische sporen zich manifesteren en een vrij hoge grondwatertafel, bemoeilijkte de registratie en vooral interpretatie van de aangetroffen bodemstratigrafie. Het was niet altijd mogelijk door middel van een profielput de moederbodem te bereiken. Waar mogelijk werd getracht deze door middel van boringen te achterhalen.

In de onderstaande tekst bespreken we de sporen per proefsleuf/proefput. Indien mogelijk maken we de koppeling met andere profielputten of proefsleuven en wordt ook een chronologische positionering aangereikt. Dit levert hetzij een relatieve hetzij een absolute datering op, aan de hand van de aangetroffen vondsten. Gelet op de aard van de aangetroffen sporen (ophogingspakketten) beperkt de bespreking van het aardewerk zich tot een globale opsomming van de vondsten en een globale tijdsaflijning. Duidelijk gesloten contexten die nadere aandacht verdienen, werden niet aangetroffen.

Een samenvattende tabel met dieptes van de archeologische lagen is aansluitend aan de synthese van de opgravingsgegevens te vinden (p. 62 en volgende).

7.2. Proefsleuf 1

Figuur 8: grondplan A van proefsleuf 1

De **eerste sleuf** maakte al snel duidelijk dat het terrein in de loop der tijd aanzienlijk opgehoogd is.

Onder de teelaarde treffen we **verschillende recente ophogingslagen** op een diepte van 1,4 m aan zuidwestelijke zijde tot 1,75 m aan noordoostelijke zijde (t.o.v. het huidige loopniveau). Deze zijn mogelijk in verband te brengen met de recente afbraak van het OCMW complex.[5]

Daaronder bevinden zich een **4-tal lagen** die eveneens als **ophoging** geïnterpreteerd worden en die op basis van het gerecupereerde aardewerk **ten vroegste in de 17de – 18de eeuw** te plaatsen zijn.[6] Het aangetroffen aardewerk bestaat overwegend uit sterk gefragmenteerde scherfjes lokaal rood en lokaal witbakkend aardewerk, faïence en faïence fine, steengoed met engobe/zoutglazuur en steengoed type Westerwald. Fragmenten lokaal grijs gedraaid aardewerk komen in deze contexten in zeer beperkte mate voor en zijn mogelijk intrusief. Voorts werden ook tal van fragmenten van pijpjes gerecupereerd (figuur 9 en 10).

[5] De meerderheid van deze lagen werd als verstoring geregistreerd, maar hiertoe behoren eveneens PS1-9, PS1-10, PS1-11, PS-25 en PS1-26

[6] Gezien deze lagen in de verschillende profielputten niet met zekerheid aan elkaar gelijk gesteld konden worden, kregen deze doorgaans een nieuw spoornummer. Volgende sporen behoren tot deze ophogingspakketten: PS1-2, PS1-5, PS1-7, PS1-12, PS1-13, PS1-14, PS1-15, PS1-16, PS1-17, PS1-27, PS1-28, PS1-29 en PS1-30.

Figuur 9: vondsten uit de ophogingslagen PS1-7 (links) en PS1-28 (rechts)

Figuur 10: vondsten uit de ophogingslagen PS1-2 (links) en PS1-5 (rechts)

De proefsleuf werd aangelegd op het niveau van de tweede post-middeleeuwse ophogingslaag (1,6m onder het huidige loopniveau) en dit omwille van het feit dat de grondwatertafel zich op ca. 1,7m onder het huidige loopniveau bevindt. Op dit niveau konden enkele mogelijke sporen afgelijnd worden.[7] Na couperen bleken deze negatief of zeer ondiep bewaard te zijn. De onderliggende lagen en de eventuele aanwezigheid van archeologische sporen werden met behulp van brede profielputten afgetast.

Onder de ophogingslagen, 2,4 m tot 2,8 m onder het huidige loopniveau, komen in profielen 1 en 2 sterk kleiige lagen tevoorschijn die te interpreteren zijn als **alluviale lagen**[8]. Deze lagen leverden geen dateerbaar materiaal op. Op basis van de profielputten kan verondersteld worden dat deze lagen verbreden in noordoostelijke richting, m.a.w. naar de oorspronkelijke Denderarm toe. Ter hoogte van profiel 1 is overigens duidelijk zichtbaar dat deze alluviale lagen plotseling vrij scherp afdalen in de richting van de Dender (figuur 11).

[7] PS1-3, PS1-4, PS1-6, PS1-32 en PS1-33
[8] PS1-18, PS1-19, PS1-23 en PS1-24

Figuur 11: Profiel 1 in proefsleuf 1 (met stippellijn aangeduid zijn de alluviale lagen die plots scherp afdalen richting Dender)

In profiel 3, aan zuidwestelijke zijde van de sleuf, werden geen kleiige lagen aangetroffen (figuur 12). In plaats daarvan bevindt zich onder de ophogingslagen bruine leemgrond die als **moederbodem** geïnterpreteerd is (PS1-31, op ca. 2,5m onder het huidige loopniveau). Het ontbreken van de alluviale lagen op deze plaats is niet onverwacht, gezien deze profielput zich verder van de historische Denderloop bevindt dan de andere.

Figuur 12: Profiel 3 in proefsleuf 1

Helemaal in de zuidwestelijke hoek van de sleuf werden **2 muurrestanten** aangetroffen (figuur 13, PS1-34 en PS1-35). Deze werden in één van de **17de-18de eeuwse ophogingslagen** (PS1-29) opgetrokken en lijken op basis van het baksteenformaat[9] mogelijk eveneens tot deze periode te behoren (in de 18de eeuw werd het hospitaal grondig heropgebouwd). Mogelijk betreft het hier twee restanten van eenzelfde muur, die op deze plaats een rechte hoek maakt.

[9] PS1-34 en PS1-35 hebben een baksteenformaat van 21x11x4cm

Figuur 13: Proefsleuf 1, grondplan A aan zuidwestelijke zijde, waarop muren PS134 en PS1-35 zichtbaar zijn

7.3. Proefsleuf 2

Figuur 14: grondplan A van proefsleuf 2

De **tweede sleuf** vertoont ter hoogte van het grasplein een gelijkaardig beeld als de eerste. Ook hier werden **ophogingspakketten** aangetroffen. Het betreft recente lagen, cfr. sleuf 1, op een diepte van 1,4 m onder het huidige loopniveau, met daaronder **4 tot 5 ophogingslagen** die **ten vroegste in de 17de-18de eeuw** te dateren zijn.[10] Deze lagen werden gedateerd op basis van een beperkte hoeveelheid, sterk gefragmenteerde scherven in lokaal rood en lokaal witbakkend aardewerk, faïence fine en steengoed met engobe/zoutglazuur. Fragmenten lokaal grijs gedraaid aardewerk komen in deze contexten in zeer beperkte mate voor en zijn vermoedelijk intrusief. Voorts werden ook fragmenten van pijpjes gerecupereerd (figuur 15).

[10] PS2-3, PS2-6, PS2-8, PS2-9, PS2-10

Figuur 15: vondsten uit de ophogingslaag PS2-6

Onder deze ophogingslagen, op een diepte van 2,6 m onder het huidige loopniveau, bevinden zich opnieuw **kleiige, alluviale lagen**.[11] Deze lagen leverden eveneens geen dateerbaar materiaal op (figuur 16). Ook hier werd de proefsleuf net boven de grondwatertafel aangelegd en zijn de onderliggende lagen door middel van profielputten geregistreerd. In en onder de ophogingslagen konden verder geen sporen herkend worden.

[11] PS2-11 en PS2-12

Figuur 16: Profiel 2 in proefsleuf 2

Het zuidwestelijke gedeelte van deze sleuf vertoont een totaal verschillend beeld. Onder de recente, zeer puinige ophogingslagen (tot ca. 1,3m onder het huidige loopniveau) werden enkele vloeren en verschillende funderings- en keldermuren aangetroffen (figuur 17).[12] Deze zijn hoogstwaarschijnlijk toe te schrijven aan de **meest recente bouwfasen van het O.L.V.-hospitaal** (20ste eeuws). Onder andere de baksteenformaten lijken hierop te wijzen (18x8x5cm), alsook het aantreffen van enkele medische instrumenten (o.a. een koortsthermometer, figuur 18). Het aantreffen van deze recente gebouwsporen buiten de volgens de kadastrale bronnen veronderstelde locatie van de gebouwen (figuur 6), leidt tot de conclusie dat deze bebouwing zich ook meer zuidelijk uitstrekte en dat deze dus voor een nog grotere verstoring van het bodemarchief gezorgd heeft dan aanvankelijk werd aangenomen.
Oudere bouwfasen werden niet aangetroffen.

[12] PS2-14, PS2-15, PS2-20, PS2-22, PS2-23, PS2-24, PS2-26, PS2-28, PS2-29, PS2-30, PS2-31, PS2-32, PS2-33, PS2-35

Figuur 17: zicht op het zuidwestelijke gedeelte van proefsleuf 2

Figuur 18: glazen vondsten uit PS2-19, met onder andere een proefbuis en een koortsthermometer

De aanleg van 2 profielputten en het uitvoeren van enkele boringen moesten toelaten een beeld te vormen van de verdere bodemopbouw. Hieruit blijkt dat de muren zijn opgericht op enkele **ophogingslagen** die sterke gelijkenissen vertonen met deze aangetroffen in het noordelijke deel van de sleuf (cfr. supra).[13] Op basis van de eerder beperkte hoeveelheid en bovendien sterk gefragmenteerde scherven in lokaal rood en lokaal witbakkend aardewerk en faience fine zijn deze ophogingslagen opnieuw ten vroegste in de 17de-18de eeuw te situeren (figuur 19). Een fragment van een kan/kruik van het type Westerwald, een scherf in Majolica en een pijpfragment ondersteunen deze datering.
Onder deze ophogingslagen, op een diepte van ca. 2,5 m onder het huidige loopniveau, treffen we opnieuw **kleiige, vermoedelijk alluviale lagen** aan. Onder deze kleilagen, op een diepte van ca. 3,2 m onder het huidige loopniveau, treffen we een bruine leemlaag aan, met opvallend veel ijzerconcretie en waarin (op basis van de boringen) geen archeologisch materiaal kon aangetroffen worden. Mogelijk betreft het hier de **moederbodem**.[14]

[13] Hiertoe behoren PS2-13, PS2-19, PS2-25, PS2-27, PS2-36, PS2-37, PS2-38, PS2-40, PS2-42, PS2-43, PS2-44, PS2-45 en PS2-46
[14] Zie boringlijst in bijlage

Figuur 19: vondsten uit de ophogingslagen PS2-27 (links) en PS2-36 (rechts)

7.4. Proefsleuf 3

Figuur 20: grondplan A van proefsleuf 3

De **derde sleuf** is verder van de oorspronkelijke Denderloop verwijderd en dit weerspiegelt zich ook in de bodemopbouw. Ook hier werden **recente ophogingslagen** aangetroffen (cfr. sleuf 1 en 2) en dit tot 1,6 à 1,7 m onder het huidige loopniveau. Hieronder bevinden zich een **4-tal ophogingslagen** die opnieuw **ten vroegste in de 17de-18de eeuw** te dateren zijn (figuur 21,22 en 23) en dit tot ongeveer 2,6 m onder het huidige loopniveau.[15] De proefsleuf zelf werd in eerste instantie aangelegd op het niveau van de eerste post-middeleeuwse ophogingslaag (PS3-1, 1,8 m onder het huidige loopniveau) en dit aangezien ook hier de grondwatertafel zich slechts een tiental centimeter lager bevindt.

[15] PS3-1, PS3-3, PS3-4 en PS3-5

Figuur 21: vondsten uit de ophogingslaag PS3-1 (lokaal rood gedraaid aardewerk en steengoed met engobe/zoutglazuur)

Figuur 22: vondsten uit de ophogingslaag PS3-3 (lokaal rood gedraaid aardewerk, steengoed met engobe/zoutglazuur en Majolica)

Figuur 23: vondsten uit de ophogingslaag PS3-4 (lokaal rood gedraaid aardewerk, steengoed met engobe/zoutglazuur, steengoed type Siegburg en lokaal grijs gedraaid aardewerk)

In het midden van de proefsleuf werd over een lengte van 1,8 m een profielput aangelegd tot een diepte van 3,4 m onder het huidige loopniveau (figuur 24 en 25). In tegenstelling tot de vorige proefsleuven, werden in deze proefsleuf geen kleiige lagen van mogelijk alluviale oorsprong aangetroffen. Dit kan betekenen dat deze hier niet aanwezig zijn of dat ze zich op een grotere diepte bevinden. Onder de post-middeleeuwse ophogingslagen werden echter wel lagen aangetroffen die mogelijk deel uitmaken van een **gracht of kuil**, maar waarvan de volledige omvang niet kon achterhaald worden.[16] Mogelijk werd in de profielput de zuidoostelijke rand van dit spoor aangesneden, aangezien de lagen in noordwestelijke richting verbreden. Sommige lagen lijken een eerder humeuze vulling te bevatten. Dateerbaar materiaal werd niet aangetroffen. In deze profielput kon de moederbodem niet bereikt worden.

[16] PS3-6, PS3-7, PS3-8, PS3-9, PS3-10 en PS3-11

Figuur 24: profiel 1 in proefsleuf 3

Figuur 25: onderste deel van profiel 1 in proefsleuf 3

7.5. Proefput 4

Figuur 26: grondplan A van proefput 4

Figuur 27: grondplan B van proefput 4

Figuur 28: grondplan C van proefput 4

Proefput 4 bevindt zich ten noordwesten van proefsleuf 1. Deze proefput was voorzien als controleput, om vast te stellen of de mogelijk aanwezige begraving zich verder in noordoostelijke richting uitstrekt. Aanvankelijk diende deze dan ook niet volledig stratigrafisch opgegraven te worden en volstond de registratie van het eerste archeologische niveau. Omdat de oorspronkelijk voorziene proefput dicht bij de noordoostelijke hoek van de kapel echter niet kon aangelegd worden (cfr. supra), werd besloten proefput vier, voor zover mogelijk, wel volledig op te graven.

In deze proefput werden **geen sporen van begraving** aangetroffen. De proefput werd machinaal aangelegd op de eerste postmiddeleeuwse ophogingslaag, ongeveer 1,4 m onder het huidige loopniveau. Vervolgens werd manueel verder verdiept tot een tweede (1,7 m t.o.v huidige loopniveau) en derde niveau (2 m t.o.v. huidige loopniveau = niveau grondwatertafel), aangevuld met een profielput tot 2,5 m onder het huidige loopniveau (figuur 26, 27 en 28).

Ook deze proefput bevatte verschillende **recente ophogingslagen**, tot een diepte van 1,2 m t.o.v. het huidige loopniveau. Daaronder bevinden zich eveneens **ophogingslagen** die op basis van het gerecupereerde aardewerk **ten vroegste in de 17de-18de eeuw** te dateren zijn (figuur 29, 30 en 31).[17] De aanwezigheid in deze lagen van verschillende fragmenten faience fine lijkt zelfs eerder een datering ten vroegste in de 18de eeuw te suggereren.

[17] PS4-3, PS4-4, PS4-6, PS4-7, PS4-8, PS4-15, PS4-16, PS4-17 en PS4-18

Figuur 29: vondsten uit de ophogingslaag PS4-4

Figuur 30: vondsten uit de ophogingslaag PS4-6

Figuur 31: vondsten uit de ophogingslaag PS4-7

In deze ophogingslagen, en dus recenter, werden behalve enkele kuiltjes (PS4-1, PS4-2, PS4-5 en PS4-9) tevens **2 muren** en een **restant van een tegelvloertje** aangetroffen (figuur 32). Een eerste muur (PS4-10) kwam tevoorschijn op 1,5 m onder het huidige loopniveau. Deze heeft een zuid-zuidwest/noord-noordoost oriëntatie en is opgetrokken in baksteen (baksteenformaat: 23x11x6cm). Ten noordoosten van deze muur bevindt zich een dik puinpakket (PS4-11). Dit houdt mogelijk verband met de afbraak van het gebouw waar deze muur deel van uitmaakte. Het valt niet uit te sluiten dat het aan deze zijde een opgevulde kelder betreft, hoewel er geen pleister tegen de muur werd aangetroffen. Op basis van het gerecupereerde aardewerk, kan dit puinpakket ten vroegste in de 18de eeuw gesitueerd worden (figuur 33). Aan de andere zijde, ten zuidwesten van de muur, kon het restant van een tegelvloertje herkend worden (PS4-12, 1,68 m onder het huidige loopniveau). De muur en het tegelvloertje behoren vermoedelijk tot dezelfde constructie. Op 2,05 m onder het huidige loopniveau kwam een tweede muur in baksteen aan het licht (PS4-13, baksteenformaat: 23x11x5cm), ditmaal met een zuidwest-noordoost oriëntatie. Deze was slechts 30 cm diep bewaard en behoort ongetwijfeld tot een oudere bouwfase dan de eerste muur, aangezien deze laatste er overheen gebouwd is. Een precieze datering van de muur is niet mogelijk, maar deze lijkt, onder andere op basis van de situering in een postmiddeleeuwse laag (PS4-19), eveneens in de post-middeleeuwen te situeren. Het manueel aanleggen van de profielput tenslotte, bracht nog enkele lagen aan het licht met onderaan (2,5 m onder het huidige loopniveau) **een oude afvoer opgebouwd uit buizen in aardewerk** (PS4-21). De bovenliggende laag (PS4-19) is dan ook vermoedelijk de opvullingslaag van de uitgraving om deze afvoer aan te leggen.

Figuur 32: profiel XY in proefput 4 met aanduiding van de muur- en vloerresten

Figuur 33: vondsten uit het puinpakket PS4-11

7.6. Proefput 5

Figuur 34: grondplan A van proefput 5

Proefput vijf is te situeren ten noordwesten van de kapel en was eveneens voorzien als controleput om de eventuele uitgestrektheid van de begraving in noordwestelijke richting vast te stellen. Net als in proefput 4 werden hier **geen sporen van begraving** aangetroffen.

In plaats daarvan bracht deze proefput de goed bewaarde **resten van een woning** aan het licht, in de vorm van een kelder, een trap en enkele bijhorende muren. Deze resten zijn vermoedelijk toe te schrijven aan een woning, gelegen ten noordwesten van de kapel, die te zien is op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840, figuur 41). Ze hebben met andere woorden niets te zien met de voormalige hospitaalsite en met de vraagstellingen hieromtrent.

Figuur 35: zicht op de kelder in proefput 5

Figuur 36: zicht op de trap in proefput 5

De trap en de muren komen tevoorschijn op 0,5 m onder het huidige loopniveau. De kelder is opgevuld met bouwpuin, vermoedelijk afkomstig van de afbraak van het gebouw. De keldervloer bevindt zich 1,8 m onder het huidige loopniveau. Een kleine profielput in de noordoostelijke hoek van de proefput leert dat de muren opgetrokken werden in ophogingslagen die opnieuw **ten vroegste in de 17de-18de eeuw** te plaatsen zijn (figuur 37 en 38).[18]

Figuur 37: profiel WX in de noordoostelijke hoek van proefput 5

[18] PS5-14, PS5-15, PS5-16, PS5-17, PS5-18

Figuur 38: vondsten uit de ophogingslagen PS5-14 (links) en PS5-17 (rechts)

Ter hoogte van de keldervloer werd eveneens een profielput aangelegd (figuur 39). Onder de vloer en haar opmaaklaag is een **drainage- of afvoerbuis** aanwezig, samengesteld uit gegolfde dakpannen.[19] Deze werd uitgegraven in enkele vermoedelijke **ophogingslagen**.[20] Slechts één van deze ophogingslagen leverde dateerbaar materiaal op (PS5-20, figuur 40). De aanwezigheid van enkele fragmenten Hoogversierd aardewerk van Noord-Franse herkomst, in combinatie met een overwicht aan grijs lokaal gedraaid aardewerk, lijkt een datering in de 12de-13de eeuw te suggereren. Het aantreffen van een scherf steengoed met engobe/zoutglazuur veronderstelt dan weer een datering **ten vroegste in de 14de eeuw**. De fragmenten Hoogversierd aardewerk zijn vermoedelijk als intrusief te beschouwen. Vanaf een diepte van 2,4 m onder het huidige loopniveau werden mogelijk **natuurlijke lagen** bereikt.[21]

[19] PS5-25

[20] PS5-20, PS5-21 en PS5-22

[21] PS5-23 en PS5-24

Figuur 39: coupe AB op de keldervloer in proefput 5; aan de rechterzijde is een gegolfde dakpan zichtbaar die deel uitmaakte van een drainagesysteem

Figuur 40: vondsten uit de middeleeuwse ophogingslaag PS5-20

Figuur 41: detail van de Atlas der Buurtwegen met aanduiding (rode pijl) van de woning die vermoedelijk deels werd aangesneden in proefput 5

7.7. Proefput 6

Figuur 42: grondplan A van proefput 6

Proefput zes bevindt zich achteraan het terrein, dicht bij een samenvloeiingspunt van twee oude Denderarmen. De archeologische verwachting in deze zone was op basis van de bureaustudie zeer gering. De aanwezigheid van eventueel oudere bewoningssporen viel evenwel niet uit te sluiten.
Net als de overige sleuven en putten, bevatte deze proefput een **recent ophogingspakket**, ditmaal eerder beperkt met een diepte tot 0,9 m onder het huidige loopniveau (het loopniveau t.h.v. deze put ligt echter gemiddeld 40 cm lager dan rond de overige sleuven en putten, wat het verschil in dikte van de ophoging kan verklaren). De zuidwestelijke zijde van de proefput bevatte een **grote recente uitgraving** tot een diepte van meer dan 2 m. Onder het recente ophogingspakket bevinden zich, net als bij proefsleuven 1, 2 en 3 en proefputten 4 en 5, **ophogingslagen** die **ten vroegste in de 17de-18de eeuw** te dateren zijn.[22] Slechts één context leverde voldoende materiaal op om een datering naar voor te schuiven. Op basis van enkele scherven lokaal rood en lokaal witbakkend aardewerk, in combinatie met fragmenten faience en faience fine, is de bovenste van deze ophogingslagen ten vroegste in de 18de eeuw te plaatsen (figuur 43).

[22] PS6-2, PS6-6, PS6-7 en PS6-8

Figuur 43: vondsten uit de ophogingslaag PS6-6

De proefput werd aangelegd tot een diepte van 2,1 m onder het huidige loopniveau (= enkele centimeters boven de grondwatertafel), in de vierde post-middeleeuwse ophogingslaag. Op dit niveau was tevens een **puinkuil** zichtbaar.[23] Deze puinkuil werd uitgegraven tussen de tweede en de derde postmiddeleeuwse ophogingslaag en is op basis van 2 scherven (steengoed met engobe/zoutglazuur en lokaal rood gedraaid) onder voorbehoud ten vroegste in de 17de eeuw te situeren.
Vervolgens werd langs het noordoostelijke profiel een profielput gegraven (figuur 44). In dit profiel was de **fundering van een muur met steunberen** zichtbaar (figuur 45).[24] Deze bevond zich ongeveer 1 m onder het huidige loopniveau. Een vergelijking met de beschikbare post-middeleeuwse kaarten wijst er op dat we hier te maken hebben met de omheiningsmuur van het hospitaaldomein (deze ommuurde de tuin en de boomgaard van het complex). Onderaan de profielput, op een diepte van ongeveer 2,3 m onder het huidige loopniveau, is een **kleiige laag** zichtbaar die vermoedelijk opnieuw als **alluviaal** te beschouwen is.[25]

[23] PS6-1
[24] PS6-4 en PS6-5
[25] PS6-9

Figuur 44: profiel XY in proefput 6 zoals het geregistreerd werd

Figuur 45: profiel XY in proefput 6 na vrijleggen van de voormalige omheiningsmuur

7.8. Proefput 7

Figuur 46: grondplan A van proefput 7

Proefput zeven werd aangelegd in het voetpad langs de Burchtstraat, ter hoogte van de voormalige binnenplaats van het hospitaal en binnen de 19de eeuwse uitbreiding ervan. Deze proefput is tevens het verst verwijderd van de Dender en dit weerspiegelt zich in de bodemopbouw: alluviale lagen werden niet aangetroffen. Onder de klinkers en bijhorende fundering bevindt zich in deze put nagenoeg geen recent ophogingspakket. Dit in tegenstelling tot alle vorige sleuven en putten.
Er zijn echter wel **enkele grote verstoringen** in de put aanwezig in de vorm van een oude kabel dwars door de put, de puinfundering van de bestaande omheining ten noordoosten en de aanzet van de uitgraving voor de recente Belgacomkabels in het zuidwesten.
Op een diepte van slechts 0,45 m onder het huidige loopniveau komen **2 restanten van muren** tevoorschijn, beide met een ondiepe bewaring en een noordoost-zuidwest oriëntatie (figuur 47).[26] Mogelijk zijn deze in verband te brengen met de **19de eeuwse uitbreiding van het hospitaal**. **Restanten van vloeren** en loopniveaus die hiermee samen horen zijn **niet meer bewaard**. Het betreft dan ook slechts de onderste restant van de fundering van deze muren. Beide muren zijn opgetrokken in een laag waarvan de dikte varieert van 0,5 m tot 1 m.[27] Het is onduidelijk, gezien de beperkte oppervlakte van de put, of het gaat om een ophogingslaag, dan wel om de vulling van een grote kuil. Onder deze laag bevinden zich opnieuw **verschillende ophogingslagen**[28], waarbinnen enkele kuilen kunnen herkend worden. Onderaan, op een diepte van 2,1 m onder het huidige loopniveau bevindt zich **moederbodem** bestaande uit geel lemig zand (figuur 48).[29]

[26] PS7-1 (baksteenformaten 22,5/21,5x11x5,5/5cm) en PS7-4 (geen baksteenformaten, bestaat uit puinfundering)
[27] PS7-8
[28] PS7-3, PS7-16, PS7-17, PS7-18 en PS7-19 zijn vermoedelijk ophogingslagen
[29] PS7-15

Figuur 47: grondplan A in proefput 7

Figuur 48: profiel YZ in proefput 7

Het onderzoek van deze proefput leverde opnieuw slechts een zeer beperkte hoeveelheid vondsten op. Slechts 5 sporen konden op basis van het aangetroffen aardewerk gedateerd worden, waarbij het in 3 gevallen om een datering onder voorbehoud gaat, gezien de zeer beperkte hoeveelheid scherven.[30] **Laag** PS7-8, **waarin de muurresten lijken gebouwd te zijn**, is op basis van fragmenten rood lokaal gedraaid en lokaal witbakkend aardewerk, steengoed met engobe/zoutglazuur en steengoed type Westerwald, faience en Majolica **ten vroegste in de 17de eeuw** te dateren (figuur 49). De aanwezigheid van enkele scherven grijs lokaal gedraaid aardewerk zijn hierbij vermoedelijk als intrusief te beschouwen.

Figuur 49: vondsten uit PS7-8

Eén van de lager gelegen ophogingslagen, PS7-17, kan op basis van het aangetroffen aardewerk als **middeleeuws** beschouwd worden (figuur 50). Het betreft nagenoeg uitsluitend scherven in grijs lokaal gedraaid aardewerk en 1 scherf uit het Maasland (Andenne-waar). De aanwezigheid van een Maaslandse scherf veronderstelt eerder een **datering in 11de tot 14de eeuw**, doch deze kan evenzeer intrusief aanwezig zijn en de context kan dus ook jonger zijn.

[30] PS7-11, PS7-18 en PS7-20

Figuur 50: vondsten uit de ophogingslaag PS7-17

8. ASSESSMENT EN BASISANALYSE VAN DE VONDSTEN EN STALEN

8.1. Vondsten

Het archeologisch vooronderzoek op de terreinen van het voormalige OCMW-ziekenhuis langs de Burchtstraat te Ninove leverde een eerder **beperkte hoeveelheid vondsten** op. De meerderheid van de vondsten bestaat uit sterk gefragmenteerd aardewerk. Daarnaast werden ook enkele fragmenten bouwmateriaal, glas, dierlijk bot en metaal aangetroffen.

Verspreid over het terrein bevatten de archeologische lagen en sporen over het algemeen vrij weinig aardewerk. Deze vondsten werden grotendeels besproken bij het overzicht van de aangetroffen sporen in functie van de datering ervan, de meeste vondsten zijn afkomstig uit ophogingslagen. Opvallend hierbij is dat het doorgaans een **sterk gefragmenteerde en zeer heterogene samenstelling** betreft, die bijgevolg een zeer brede datering oplevert. Het gaat overwegend om materiaal daterend uit de post-middeleeuwen.

Een doorgedreven analyse lijkt in deze niet relevant, gelet op de aard van de sporen en de heterogene samenstelling van het materiaal. Slechts 2 contexten kunnen met zekerheid als middeleeuws beschouwd worden. Gezien het hier om een vooronderzoek gaat, zijn er geen contexten volledig opgegraven waardoor er geen zicht is op het volledige ensemble per context. Dit geldt uiteraard ook voor de overige vondstcategorieën.

Het bouwmateriaal kwam deels reeds ter sprake bij het overzicht van de sporen. Het betreft enkele gegolfde dakpan-fragmenten (waarvan enkele dienst deden als drainagesysteem), fragmenten van een drainagebuis in aardewerk, enkele muurtegel-brokken in faience en een vloertegel afkomstig uit de kelder van de postmiddeleeuwse woning ten noordwesten van de kapel.

Er kwamen enkele fragmenten glas tevoorschijn, afkomstig van postmiddeleeuwse wijnflessen, vensterglas en medische instrumenten.

Het gevonden botmateriaal betreft uitsluitend dierlijk bot en is afkomstig van een heterogene groep van sporen.

De beperkte hoeveelheid metalen vondsten bestaat overwegend uit fragmenten in ijzer (afkomstig van constructiemateriaal zoals spijkers/nagels) en enkele metaalslakken. Daarnaast werden 2 fragmenten non-ferro aangetroffen, waaronder 1 kopspeldje.

Er werden in dit stadium van het onderzoek geen stalen genomen voor verder natuurwetenschappelijk onderzoek.

Materiaal	Aantal	Eenheid	Inventarisnr	Spoornummer	Spoorinterpretatie
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuks	1	PS1--1--	laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	2	stuks	6	PS1--12--	Laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Steengoed / Steengoed type Westerwald / niet gedetermineerd	1	stuks	6	PS1--12--	Laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuks	7	PS1--13--	Laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Steengoed / Steengoed met engobe/zoutglazuur algemeen / niet gedetermineerd	1	stuks	9	PS1--15--	Laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Ander witbakkend aardewerk / niet gedetermineerd	2	stuks	2	PS1--2--	Laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Faïence / niet gedetermineerd	3	stuks	2	PS1--2--	Laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Pijpaarde / Pijpjes	1	stuks	2	PS1--2--	Laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuks	2	PS1--2--	Laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Steengoed / Steengoed type Westerwald / niet gedetermineerd	1	stuks	10	PS1--27--	Laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Ander witbakkend aardewerk / niet gedetermineerd	1	stuks	11	PS1--28--	Laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Faïence / niet gedetermineerd	1	stuks	11	PS1--28--	Laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Faïence fine / niet gedetermineerd	1	stuks	11	PS1--28--	Laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Pijpaarde / Pijpjes	1	stuks	11	PS1--28--	Laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	3	stuks	11	PS1--28--	Laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Ander witbakkend aardewerk / niet gedetermineerd	1	stuks	12	PS1--29--	Laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuks	12	PS1--29--	Laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuks	13	PS1--30--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Steengoed / Steengoed type Westerwald / zalfpot	1	stuks	14	PS1--32--	Kuil-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuks	15	PS1--33--	Kuil-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Faïence / niet gedetermineerd	2	stuks	4	PS1--5--	Laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Pijpaarde / Pijpjes	1	stuks	4	PS1--5--	Laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuks	4	PS1--5--	Laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Ander witbakkend aardewerk / niet gedetermineerd	4	stuks	5	PS1--7--	Laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Ander witbakkend aardewerk / vergiet	1	stuks	5	PS1--7--	Laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Faïence fine / niet gedetermineerd	1	stuks	5	PS1--7--	Laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Pijpaarde / Pijpjes	2	stuks	5	PS1--7--	Laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuks	5	PS1--7--	Laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuks	19	PS2--10--	Laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Ander witbakkend aardewerk / niet gedetermineerd	2	stuks	21	PS2--27--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Faïence fine / niet gedetermineerd	2	stuks	21	PS2--27--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuks	21	PS2--27--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Pijpaarde / Pijpjes	1	stuks	16	PS2--3--	Laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuks	16	PS2--3--	Laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Ander witbakkend aardewerk / niet gedetermineerd	1	stuks	22	PS2--36--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Majolica / niet gedetermineerd	1	stuks	22	PS2--36--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Pijpaarde / Pijpjes	1	stuks	22	PS2--36--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuks	22	PS2--36--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Steengoed / Steengoed type Westerwald / kan/kruik	1	stuks	22	PS2--36--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuks	17	PS2--4--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Steengoed / Steengoed met engobe/zoutglazuur algemeen / niet gedetermineerd	1	stuks	17	PS2--4--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / lollepot	1	stuks	23	PS2--40--	Laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Ander witbakkend aardewerk / niet gedetermineerd	2	stuks	18	PS2--6--	Laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Faïence fine / niet gedetermineerd	5	stuks	18	PS2--6--	Laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Pijpaarde / Pijpjes	1	stuks	18	PS2--6--	Laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	2	stuks	18	PS2--6--	Laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / kamerpot	2	stuks	24	PS3--1--	laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	6	stuks	24	PS3--1--	laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Steengoed / Steengoed met engobe/zoutglazuur algemeen / niet gedetermineerd	1	stuks	24	PS3--1--	laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Majolica / bord	3	stuks	25	PS3--3--	laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	3	stuks	25	PS3--3--	laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Steengoed / Steengoed met engobe/zoutglazuur algemeen / niet gedetermineerd	6	stuks	25	PS3--3--	laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuks	26	PS3--4--	laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	4	stuks	26	PS3--4--	laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / teil	2	stuks	26	PS3--4--	laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Steengoed / Steengoed met engobe/zoutglazuur algemeen / niet gedetermineerd	3	stuks	26	PS3--4--	laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Steengoed / Steengoed type Siegburg / niet gedetermineerd	1	stuks	26	PS3--4--	laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Faïence fine / niet gedetermineerd	2	stuks	27	PS4--1--	Kuil-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Pijpaarde / Pijpjes	1	stuks	27	PS4--1--	Kuil-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Ander witbakkend aardewerk / niet gedetermineerd	15	stuks	35	PS4--11--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Faïence / niet gedetermineerd	10	stuks	35	PS4--11--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Faïence fine / bord	4	stuks	35	PS4--11--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Faïence fine / niet gedetermineerd	35	stuks	35	PS4--11--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Porselein / niet gedetermineerd	2	stuks	35	PS4--11--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Pijpaarde / Pijpjes	6	stuks	35	PS4--11--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	24	stuks	35	PS4--11--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / schotel	9	stuks	35	PS4--11--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Steengoed / Steengoed met engobe/zoutglazuur algemeen / niet gedetermineerd	5	stuks	35	PS4--11--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Steengoed / Steengoed type Westerwald / niet gedetermineerd	2	stuks	35	PS4--11--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / teil	1	stuks	36	PS4--18--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / voorraadpot	5	stuks	36	PS4--18--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / kom	1	stuks	37	PS4--19--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	2	stuks	37	PS4--19--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Steengoed / Steengoed met engobe/zoutglazuur algemeen / kan/kruik	1	stuks	37	PS4--19--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Ander witbakkend aardewerk / niet gedetermineerd	1	stuks	28	PS4--2--	Kuil-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Ander witbakkend aardewerk / niet gedetermineerd	1	stuks	29	PS4--3--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Faïence / niet gedetermineerd	1	stuks	29	PS4--3--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Pijpaarde / Pijpjes	2	stuks	29	PS4--3--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Ander witbakkend aardewerk / niet gedetermineerd	4	stuks	30	PS4--4--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Faïence / niet gedetermineerd	2	stuks	30	PS4--4--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Faïence fine / bord	2	stuks	30	PS4--4--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Faïence fine / koffiekop	2	stuks	30	PS4--4--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Faïence fine / niet gedetermineerd	13	stuks	30	PS4--4--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Pijpaarde / Pijpjes	3	stuks	30	PS4--4--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	3	stuks	30	PS4--4--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Niet gedetermineerd / vergiet	1	stuks	30	PS4--4--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Steengoed / Steengoed met engobe/zoutglazuur algemeen / niet gedetermineerd	1	stuks	30	PS4--4--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Faïence fine / bord	1	stuks	31	PS4--5--	Kuil-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Faïence fine / niet gedetermineerd	4	stuks	31	PS4--5--	Kuil-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Ander witbakkend aardewerk / niet gedetermineerd	2	stuks	32	PS4--6--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Faïence / niet gedetermineerd	1	stuks	32	PS4--6--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Faïence fine / bord	2	stuks	32	PS4--6--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Faïence fine / niet gedetermineerd	5	stuks	32	PS4--6--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuks	32	PS4--6--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Steengoed / Steengoed met engobe/zoutglazuur algemeen / niet gedetermineerd	1	stuks	32	PS4--6--	Laag-ongedefinieerd

Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Ander witbakkend aardewerk / niet gedetermineerd	10	stuks	33	PS4--7--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Faïence / niet gedetermineerd	10	stuks	33	PS4--7--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Faïence fine / niet gedetermineerd	4	stuks	33	PS4--7--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Majolica / bord	4	stuks	33	PS4--7--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Porselein / niet gedetermineerd	1	stuks	33	PS4--7--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuks	33	PS4--7--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Pijpaarde / Pijpjes	3	stuks	33	PS4--7--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / bord	2	stuks	33	PS4--7--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / kachelpan/kom	1	stuks	33	PS4--7--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	95	stuks	33	PS4--7--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / schotel	1	stuks	33	PS4--7--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / steelkom	1	stuks	33	PS4--7--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / teil	5	stuks	33	PS4--7--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / voorraadpot	1	stuks	33	PS4--7--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Steengoed / Steengoed met engobe/zoutglazuur algemeen / kan/kruik	3	stuks	33	PS4--7--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Steengoed / Steengoed met engobe/zoutglazuur algemeen / niet gedetermineerd	20	stuks	33	PS4--7--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Steengoed / Steengoed type Westerwald / niet gedetermineerd	5	stuks	33	PS4--7--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Ander witbakkend aardewerk / niet gedetermineerd	6	stuks	34	PS4--8--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Faïence fine / niet gedetermineerd	1	stuks	34	PS4--8--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Pijpaarde / Pijpjes	2	stuks	34	PS4--8--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Ander witbakkend aardewerk / niet gedetermineerd	5	stuks	41	PS5--14--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Faïence fine / niet gedetermineerd	1	stuks	41	PS5--14--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	2	stuks	41	PS5--14--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	3	stuks	42	PS5--15--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuks	43	PS5--17--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Faïence / niet gedetermineerd	1	stuks	43	PS5--17--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Pijpaarde / Pijpjes	1	stuks	43	PS5--17--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	27	stuks	43	PS5--17--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Steengoed / Steengoed met engobe/zoutglazuur algemeen / niet gedetermineerd	2	stuks	43	PS5--17--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Steengoed / Steengoed type Westerwald / niet gedetermineerd	1	stuks	43	PS5--17--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Varia in aardewerk / Knikker	1	stuks	43	PS5--17--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Middeleeuws / Ander aardewerk / Hoogversierd van Noord-Franse herkomst / niet gedetermineerd	2	stuks	44	PS5--20--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	75	stuks	44	PS5--20--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Middeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	2	stuks	44	PS5--20--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Middeleeuws / Steengoed / Steengoed met engobe/zoutglazuur (Langerwehe, Raeren, Frechen, Keulen) / niet gedetermineerd	1	stuks	44	PS5--20--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	1	stuks	47	PS6--1--	Kuil-puin
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Steengoed / Steengoed type Westerwald / niet gedetermineerd	1	stuks	47	PS6--1--	Kuil-puin
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Ander witbakkend aardewerk / niet gedetermineerd	11	stuks	48	PS6--6--	Laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Faïence / niet gedetermineerd	1	stuks	48	PS6--6--	Laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Faïence fine / niet gedetermineerd	8	stuks	48	PS6--6--	Laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Pijpaarde / Pijpjes	6	stuks	48	PS6--6--	Laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	5	stuks	48	PS6--6--	Laag-ophoging
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Steengoed / Steengoed type Westerwald / niet gedetermineerd	1	stuks	51	PS7--11--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Middeleeuws / Ander aardewerk / Maasland (Andenne) / niet gedetermineerd	1	stuks	52	PS7--17--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	29	stuks	52	PS7--17--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Middeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / teil	1	stuks	52	PS7--17--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	6	stuks	53	PS7--18--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	4	stuks	54	PS7--20--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Ander witbakkend aardewerk / deksel	2	stuks	50	PS7--8--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Faïence / niet gedetermineerd	3	stuks	50	PS7--8--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Ander aardewerk / Majolica / niet gedetermineerd	1	stuks	50	PS7--8--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Grijs / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	7	stuks	50	PS7--8--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / bord	1	stuks	50	PS7--8--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / niet gedetermineerd	21	stuks	50	PS7--8--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Rood / Lokaal gedraaid / teil	4	stuks	50	PS7--8--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Steengoed / Steengoed met engobe/zoutglazuur algemeen / niet gedetermineerd	3	stuks	50	PS7--8--	Laag-ongedefinieerd
Aardewerk / Postmiddeleeuws / Steengoed / Steengoed type Westerwald / niet gedetermineerd	1	stuks	50	PS7--8--	Laag-ongedefinieerd

Figuur 51: overzicht van het aangetroffen aardewerk per spoornummer

Materiaal	Aantal	Eenheid	Inventarisnummer	Spoornummer	Spoorinterpretatie
Glas / Fles	1	stuks	1	PS1--1--	laag-ophoging
Bot / Dierlijk bot	37	gram	8	PS1--14--	Laag-ophoging
Bot / Dierlijk bot	2	gram	3	PS1--3--	Kuil-ongedefinieerd
Bouwmateriaal / Dakpan gegolfd	1	stuks	14	PS1--32--	Kuil-ongedefinieerd
Bouwmateriaal / Dakpan gegolfd	1	stuks	4	PS1--5--	Laag-ophoging
Metaal / Ferro / Niet gedetermineerd	1	stuks	5	PS1--7--	Laag-ophoging
Glas / Fles	2	stuks	39	PS1--LV--	
Glas / Fles	1	stuks	20	PS2--19--	Laag-ophoging
Glas / Niet gedetermineerd	3	stuks	20	PS2--19--	Laag-ophoging
Bot / Dierlijk bot	120	gram	24	PS3--1--	laag-ophoging
Bot / Dierlijk bot	308	gram	25	PS3--3--	laag-ophoging
Metaal / Ferro / Niet gedetermineerd	1	stuks	25	PS3--3--	laag-ophoging
Bot / Dierlijk bot	900	gram	26	PS3--4--	laag-ophoging
Bot / Dierlijk bot	45	gram	27	PS4--1--	Kuil-ongedefinieerd
Glas / Niet gedetermineerd	1	stuks	27	PS4--1--	Kuil-ongedefinieerd
Glas / Vensterglas	3	stuks	27	PS4--1--	Kuil-ongedefinieerd
Metaal / Metaalslak	1	stuks	27	PS4--1--	Kuil-ongedefinieerd
Bot / Dierlijk bot	25	gram	35	PS4--11--	Laag-ongedefinieerd
Glas / Fles	3	stuks	35	PS4--11--	Laag-ongedefinieerd
Glas / Vensterglas	13	stuks	35	PS4--11--	Laag-ongedefinieerd
Metaal / Ferro / Constructie / Niet gedetermineerd	3	stuks	35	PS4--11--	Laag-ongedefinieerd
Metaal / Ferro / Niet gedetermineerd	1	stuks	35	PS4--11--	Laag-ongedefinieerd
Natuursteen / Wetsteen	1	stuks	35	PS4--11--	Laag-ongedefinieerd
Bouwmateriaal / Buizen	3	stuks	38	PS4--21--	Riool-gebruik
Bot / Dierlijk bot	4	gram	30	PS4--4--	Laag-ongedefinieerd
Glas / Fles	2	stuks	30	PS4--4--	Laag-ongedefinieerd
Glas / Fles	1	stuks	31	PS4--5--	Kuil-ongedefinieerd
Bot / Dierlijk bot	5	gram	32	PS4--6--	Laag-ongedefinieerd
Glas / Vensterglas	1	stuks	32	PS4--6--	Laag-ongedefinieerd
Bot / Dierlijk bot	1317	gram	33	PS4--7--	Laag-ongedefinieerd
Bouwmateriaal / Muurtegel	7	stuks	33	PS4--7--	Laag-ongedefinieerd
Glas / Drinkglas	5	stuks	33	PS4--7--	Laag-ongedefinieerd
Glas / Niet gedetermineerd	11	stuks	33	PS4--7--	Laag-ongedefinieerd
Metaal / Ferro / Constructie / Spijker/nagel	1	stuks	33	PS4--7--	Laag-ongedefinieerd
Metaal / Ferro / Niet gedetermineerd	6	stuks	33	PS4--7--	Laag-ongedefinieerd
Metaal / Metaalslak	1	stuks	33	PS4--7--	Laag-ongedefinieerd
Metaal / Non-ferro / Niet gedetermineerd	1	stuks	33	PS4--7--	Laag-ongedefinieerd
Bot / Dierlijk bot	10	gram	34	PS4--8--	Laag-ongedefinieerd
Bouwmateriaal / Vloertegel	1	stuks	40	PS5--1--	
Bot / Dierlijk bot	30	gram	41	PS5--14--	Laag-ongedefinieerd
Glas / Fles	1	stuks	41	PS5--14--	Laag-ongedefinieerd
Metaal / Ferro / Constructie / Niet gedetermineerd	1	stuks	41	PS5--14--	Laag-ongedefinieerd
Bot / Dierlijk bot	4	gram	42	PS5--15--	Laag-ongedefinieerd
Bouwmateriaal / Dakpan gegolfd	2	stuks	42	PS5--15--	Laag-ongedefinieerd
Bot / Dierlijk bot	108	gram	43	PS5--17--	Laag-ongedefinieerd
Glas / Fles	1	stuks	43	PS5--17--	Laag-ongedefinieerd
Glas / Vensterglas	8	stuks	43	PS5--17--	Laag-ongedefinieerd
Bot / Dierlijk bot	46	gram	44	PS5--20--	Laag-ongedefinieerd
Bouwmateriaal / Dakpan gegolfd	1	stuks	46	PS5--25--	Riool-gebruik
Bot / Dierlijk bot	18	gram	48	PS6--6--	Laag-ophoging
Glas / Niet gedetermineerd	1	stuks	48	PS6--6--	Laag-ophoging
Metaal / Metaalslak	2	stuks	48	PS6--6--	Laag-ophoging
Metaal / Non-ferro / Kledij / Speld	3	stuks	48	PS6--6--	Laag-ophoging
Bot / Dierlijk bot	157	gram	52	PS7--17--	Laag-ongedefinieerd
Bot / Dierlijk verbrand bot	3	gram	52	PS7--17--	Laag-ongedefinieerd
Metaal / Metaalslak	1	stuks	52	PS7--17--	Laag-ongedefinieerd
Bot / Dierlijk bot	100	gram	53	PS7--18--	Laag-ongedefinieerd
Bot / Dierlijk bot	48	gram	49	PS7--7--	Laag-ongedefinieerd
Bot / Dierlijk bot	715	gram	50	PS7--8--	Laag-ongedefinieerd
Bouwmateriaal / Muurtegel	1	stuks	50	PS7--8--	Laag-ongedefinieerd
Bouwmateriaal / Vloertegel	1	stuks	50	PS7--8--	Laag-ongedefinieerd
Metaal / Ferro / Constructie / Niet gedetermineerd	1	stuks	50	PS7--8--	Laag-ongedefinieerd
Metaal / Ferro / Constructie / Spijker/nagel	1	stuks	50	PS7--8--	Laag-ongedefinieerd

Figuur 52: overzicht van alle overige vondsten per spoornummer

9. SYNTHESE

9.1. Synthese van de opgravingsgegevens

Het onderzoeksgebied betreft de zone onmiddellijk achter en tussen de Onze-Lieve-Vrouwekapel (Burchtstraat 44) en het OCMW (Burchtstraat 50). Het terrein is door middel van 3 proefsleuven en 4 proefputten geprospecteerd.

Dit terreinonderzoek vormde een aanvulling op de uitgevoerde bureaustudie. Daaruit bleek reeds dat de terreinen door recente bebouwing sterk verstoord en versnipperd waren. De opzet van het terreinonderzoek bestond er uit de zones buiten deze recente verstoring te evalueren op de aanwezigheid van oudere sporen. De positionering van de proefsleuven geschiedde in functie hiervan, waarbij deze tijdens het terreinwerk soms diende aangepast te worden door het vaststellen van bijkomende, ongekende verstoringen of obstakels. Zo bleek de proefput die voorzien was ter hoogte van de noordoostelijke hoek van de kapel ter plaatse niet realiseerbaar. Deze proefput zou zich op basis van de bureaustudie binnen het 18de eeuwse kerkhof bevinden. In deze zone bevinden zich enkele grote rioleringen en verschillende andere leidingen, waardoor er niet genoeg ruimte overbleef om een proefput aan te leggen. De aanwezigheid van deze recente verstoringen laat toe te veronderstellen dat grote delen van de eventuele begravingen rond de kapel sowieso reeds vergraven zijn.
Alle sleuven werden, omwille van hun aanzienlijk diepte en uit veiligheidsoverwegingen, onmiddellijk na het graven en registreren opnieuw opgevuld. De proefputten die zich ter hoogte van de huidige parking bevinden, werden één per één aangelegd om de hinder op de parking maximaal te reduceren en het innemen van het aantal parkeerplaatsen zo beperkt mogelijk te houden.

De proefsleuven toonden aan dat zich over het volledige terrein, behalve langs de Burchtstraat, een recente ophoging bevindt van 0,9 tot 1,75m. Deze zijn mogelijk in verband te brengen met de recente afbraak van het OCMW-complex. Hieronder konden opnieuw ophogingslagen vastgesteld worden, ditmaal ten vroegste in de 17de-18de eeuw te situeren. De dikte van deze lagen varieert van 1 tot 1,4m.
Binnen deze postmiddeleeuwse ophogingslagen konden slechts enkele (overwegend puin-)kuilen geregistreerd worden. In het zuidwestelijke deel van proefsleuf 2 bevonden zich verschillende muur- en vloerresten. Deze zijn hoogstwaarschijnlijk toe te schrijven aan de meest recente bouwfasen van het O.L.V.-hospitaal (20ste eeuws). In proefput 4 werden in de postmiddeleeuwse ophogingslagen twee muurresten en een slecht bewaard vloerrestant aangetroffen. Deze muren zijn niet met elkaar in verband te brengen en stellen twee verschillende bouwfasen voor. Proefput 6, die het dichtst tegen de voormalige en huidige Denderloop gelegen is, bracht eveneens een postmiddeleeuwse funderingsmuur aan het licht. Deze is ongetwijfeld een overblijfsel van de omheiningsmuur die het hospitaaldomein omsloot.
Proefput 7, te situeren ter hoogte van het voetpad langs de Burchtstraat, bevat nagenoeg geen recent ophogingspakket. Dit in tegenstelling tot alle vorige sleuven. Er zijn echter wel enkele grote verstoringen in de put aanwezig. Op een diepte van slechts 0,45 m onder het huidige loopniveau komen 2 restanten van muren tevoorschijn, die mogelijk in verband te brengen zijn met de 19de eeuwse uitbreiding van het hospitaal. Restanten van vloeren en loopniveaus die hiermee samen horen zijn niet meer bewaard. Beide muren zijn opgetrokken in een laag die ten vroegste in de 17de eeuw te dateren is. Onder deze laag bevinden zich opnieuw verschillende ophogingslagen, waarbinnen enkele kuilen kunnen herkend worden. Eén van de lager gelegen ophogingslagen kan op basis van het aangetroffen aardewerk in de 11de tot 14de eeuw gesitueerd worden.
Proefput 5, gelegen ter hoogte van het graspleintje ten noordwesten van de kapel, leverde een totaal verschillend beeld op. Hier werden, onder een ophoging van 0,5m leemgrond en teelaarde, de resten van een woning aangetroffen. Deze woning is zichtbaar op de Atlas der Buurtwegen en heeft niets te zien met

de voormalige hospitaalsite en met de vraagstellingen hieromtrent. Onder de keldervloer konden enkele ophogingslagen geregistreerd worden, waarvan één ten vroegste in de 14de eeuw te plaatsen is.

Proefsleuven 1 en 2 en proefput 6 toonden aan dat er zich, in de noordoostelijke helft van het onderzoeksgebied, alluviale lagen bevinden onder de postmiddeleeuwse ophogingslagen. Dit is niet verwonderlijk gezien de nabijheid van een historische Denderarm. Verder van de Dender weg, richting Burchtstraat, worden de alluviale lagen steeds dunner, tot ze uiteindelijk niet meer vastgesteld kunnen worden. Gezien de aanzienlijke diepte waarop de archeologische lagen en sporen zich manifesteren, gecombineerd met een vrij ondiepe grondwatertafel, was het niet altijd mogelijk door middel van een profielput de moederbodem te bereiken. Waar mogelijk werd getracht deze door middel van boringen te achterhalen.

proefsleuf 1	**dieptes tov maaiveld (in cm)**
eerste niveau archeologische sporen zuidwestelijk gedeelte (ophogingslagen uit de 17de-18de eeuw)	140
niveau moederbodem	250
eerste niveau archeologische sporen noordoostelijk gedeelte (ophogingslagen uit de 17de-18de eeuw)	175
niveau alluviale lagen (moederbodem niet bereikt)	280
proefsleuf 2	
eerste niveau archeologische sporen noordoostelijk gedeelte (ophogingslagen uit de 17de-18de eeuw)	140
niveau alluviale lagen (moederbodem niet bereikt)	260
eerste niveau archeologische sporen zuidwestelijk gedeelte (zone 20ste eeuws hospitaal)	130
niveau moederbodem	320
proefsleuf 3	
eerste niveau archeologische sporen (ophogingslagen uit de 17de-18de eeuw)	160
niveau uitgraving (moederbodem niet bereikt)	340
proefsleuf 4	
eerste niveau archeologische sporen (ophogingslagen uit de 17de-18de eeuw)	120
niveau uitgraving (moederbodem niet bereikt), oude afvoer opgebouwd uit buizen in aardewerk	250
proefsleuf 5	
eerste niveau archeologische sporen (trap en muren van gebouw uit de 19de eeuw)	50
niveau natuurlijke lagen (moederbodem of alluviale laag)	240
proefsleuf 6	
eerste niveau archeologische sporen (ophogingslagen uit de 17de-18de eeuw)	90
niveau alluviale lagen	230
proefsleuf 7	
eerste niveau archeologische sporen (restanten van muren, mogelijk 19de- eeuws)	45
niveau moederbodem	210

Figuur 53: Tabel met een overzicht van de dieptes van het eerste vastgestelde archeologische niveau en de natuurlijke lagen in de proefsleuven

9.2. Evaluatie

9.2.1. Waardering en suggesties

In overleg met de stadsdiensten is het archeologisch traject in een vroeg stadium opgestart. Op deze manier kunnen de resultaten van het vooronderzoek in aanmerking genomen worden voor de finalisering van de ontwerpplannen. Zo kan de impact van de werken op het archeologische bodemarchief beperkt worden.

Op deze plek was sinds de middeleeuwen het Onze-Lieve-Vrouwehospitaal gevestigd. De oude statuten ervan, verleend door de bisschop van Kamerijk, dateren van 1268. Van 1763 tot 1776 werden de kapel en het hospitaal herbouwd.

Het uitgevoerd vooronderzoek diende als aanvulling op de bureaustudie en dit ter evaluatie van de resterende oppervlakte. Uit de bureaustudie bleek reeds dat de terreinen door recente bebouwing **sterk verstoord en versnipperd** waren. Het terreinonderzoek bevestigde deze vaststelling grotendeels. In de zones waar geen verstoringen aangetroffen werden, is op basis van de resultaten van het vooronderzoek een eerder **lage archeologische waarde** toe te kennen. De sporen bestaan overwegend uit recente en subrecente ophogingspakketten, waarin af en toe kuilen zijn gegraven. Naast muur- en vloerresten van het 20ste eeuwse hospitaal, werden slechts een beperkt aantal muren en één enkel vloerrestant aangetroffen die mogelijk toe te schrijven zijn aan de 18de of 19de eeuwse situatie. Rond de kapel konden geen sporen van begraving herkend worden. Er werden met andere woorden geen sporen van het laatmiddeleeuwse hospitaal, noch van oudere periodes aangetroffen. Een vervolgonderzoek zou dan ook weinig tot geen bijkomende informatie kunnen verschaffen over deze laatmiddeleeuwse situatie.

9.3. Antwoord op de vooropgestelde onderzoeksvragen zoals geformuleerd in de Bijzondere Voorwaarden

1. Welke bodemopbouw kan tijdens het vooronderzoek vastgesteld worden? Is deze bodemopbouw over het hele terrein gelijkaardig of zijn er lokale verschillen? Welke impact hebben bodemvormende factoren en/of processen gehad op de bewaring van archeologisch erfgoed?

De proefsleuven toonden aan dat zich over het volledige terrein, behalve langs de Burchtstraat, een recente ophoging bevindt van 0,9 tot 1,75m. Deze zijn mogelijk in verband te brengen met de recente afbraak van het OCMW-complex. Hieronder konden opnieuw ophogingslagen vastgesteld worden, ditmaal ten vroegste in de 17de-18de eeuw te situeren. De dikte van deze lagen varieert van 1 tot 1,4m. Proefsleuven 1 en 2 en proefput 6 toonden aan dat er zich, in de noordoostelijke helft van het onderzoeksgebied, alluviale lagen bevinden onder de postmiddeleeuwse ophogingslagen. Dit is niet verwonderlijk gezien de nabijheid van een historische Denderarm. Verder van de Dender weg, richting Burchtstraat, worden de alluviale lagen steeds dunner, tot ze uiteindelijk niet meer vastgesteld kunnen worden.
Twee proefputten vertoonden een afwijkende bodemopbouw. Proefput 5 bracht, onder een ophoging van 0,5m leemgrond en teelaarde, de resten van een woning aan het licht. Deze woning is zichtbaar op de Atlas der Buurtwegen en heeft niets te zien met de voormalige hospitaalsite en met de vraagstellingen hieromtrent. Onder de keldervloer konden enkele, vermoedelijk middeleeuwse, ophogingslagen geregistreerd worden. Proefput 7, te situeren langs de Burchtstraat, bevat nagenoeg geen recent ophogingspakket. Dit in tegenstelling tot alle vorige sleuven en putten. Er zijn echter wel enkele grote verstoringen in de put aanwezig. Ook in deze proefput lijken er verschillende ophogingslagen aanwezig te

zijn, waarbinnen slechts enkele kuilen en slecht bewaarde (postmiddeleeuwse) muurresten kunnen herkend worden. Eén van de lager gelegen ophogingslagen kan op basis van het aangetroffen aardewerk in de 11de tot 14de eeuw gesitueerd worden.

De dieptes waarop de natuurlijke lagen tevoorschijn komen, werden per proefsleuf/proefput opgelijst in een tabel (figuur 53).

De aanwezigheid van postmiddeleeuwse ophogingslagen die natuurlijke lagen afdekken, gecombineerd met het ontbreken van sporen van het laatmiddeleeuwse hospitaal, doen vermoeden dat er in het verleden sprake geweest is van een grondige ontmanteling/nivellering van de terreinen, alvorens deze verder werden opgehoogd. Deze factoren hebben ongetwijfeld een zeer ingrijpende impact gehad op de bewaring van het archeologisch erfgoed. In de zones waar geen recente verstoringen aangetroffen werden, is op basis van de resultaten van het vooronderzoek dan ook een lage archeologische waarde toe te kennen.

2. Kunnen op basis van vondstmateriaal, oversnijdingen en/of vulling uitspraken gedaan worden over de datering en de onderlinge fasering van de aangetroffen sporen?

Voor een overzicht van de aangetroffen sporen en hun datering en onderlinge fasering: zie hoofdstuk '7. Beschrijving van het archeologisch onderzoek' (p. 23-57)

3. Kan voor de vindplaats of voor delen van deze vindplaats het principe van behoud in situ nagestreefd worden, zoja aan welke randvoorwaarden dient voldaan te worden?

Gezien de hoge verstoringsgraad van het terrein en de lage archeologische waarde van de aangetroffen sporen, is het nastreven van behoud in situ niet aan de orde. Er zijn dan ook geen randvoorwaarden waaraan dient te worden voldaan.

4. Voor archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven; wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van deze zones?

Uit de bureaustudie en het vooronderzoek blijkt dat de eventueel aanwezige archeologische sporen door recente bebouwing sterk verstoord en versnipperd zijn. Bovendien werden geen sporen van het laatmiddeleeuwse hospitaal, noch van oudere menselijke activiteiten aangetroffen. Bijgevolg kan gesteld worden dat er geen archeologische vindplaatsen bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling.

5. Wat is het kennispotentieel van de archeologische vindplaats met betrekking tot de stadsgeschiedenis van Ninove en de specifiek geschiedenis van het hospitaal? Welke site-specifieke vraagstellingen kunnen geformuleerd worden bij een vervolgonderzoek?

De sporen bestaan overwegend uit recente en subrecente ophogingspakketten, waarin af en toe kuilen zijn gegraven. Naast muur- en vloerresten van het 20ste eeuwse hospitaal, werden slechts een beperkt aantal muren en één enkel vloerrestant aangetroffen die mogelijk toe te schrijven zijn aan de 18de of 19de eeuwse situatie. Rond de kapel konden geen sporen van begraving herkend worden. Er werden met andere woorden geen sporen van het laatmiddeleeuwse hospitaal, noch van oudere periodes aangetroffen. Een vervolgonderzoek zou dan ook weinig tot geen bijkomende informatie kunnen verschaffen over deze laatmiddeleeuwse situatie, noch over de stadsontwikkeling van Ninove.

6. Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welk type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke vermoedelijke hoeveelheid?

Niet van toepassing.

7. Kunnen er -afgaand op de vondsten, de aard en de densiteit van de aangetroffen sporen tijdens het vooronderzoek en de kennis van gelijkaardige sites- uitspraken gedaan worden over de aard en de hoeveelheid vondstmateriaal die bij een vervolgonderzoek te verwachten valt? Zijn er specifieke methodologische aanbevelingen inzake de omgang met vondstmateriaal qua opgravingsmethode, sampling, conservatie,…

Niet van toepassing.

8. Is er sprake van een grondwaterproblematiek en dienen er maatregelen inzake grondwater of stabiliteit genomen te worden bij een eventueel vervolgonderzoek?

De grondwatertafel werd vastgesteld op 1,7 tot 2m onder het huidige loopniveau. Omdat er geen aanleiding is voor een vervolgonderzoek, dienen er geen maatregelen inzake grondwater of stabiliteit genomen te worden.

10. SAMENVATTING

Het archeologisch vooronderzoek op de terreinen gelegen onmiddellijk achter en tussen de Onze-Lieve-Vrouwekapel (Burchtstraat 44) en het OCMW (Burchtstraat 55), werden uitgevoerd met behulp van 3 proefsleuven en 4 proefputten. Binnen de proefsleuven is op weloverwogen plaatsen telkens een profielput gegraven, met het oog op het achterhalen van de volledige diepte van het archeologische bodemarchief.

De locatie van de proefsleuven/proefputten werd bepaald op basis van de resultaten van de bureaustudie. Op deze plaats, die binnen de grenzen van de 11de-12de eeuwse stadsuitbreiding te situeren is, was sinds de 13de eeuw het Onze-Lieve-Vrouwehospitaal gevestigd. De latere OCMW-gebouwen, gebouwd in het 3de kwart van de 20ste eeuw op de locatie van het voormalige hospitaal, werden in 2012 gesloopt. Door de inplanting, maar vooral ook door de aanwezigheid van kelders en dergelijke, hebben deze voor een belangrijke verstoring van de ondergrond gezorgd. De opzet van het terreinonderzoek bestond er uit de zones buiten deze recente verstoring te evalueren op de aanwezigheid van oudere sporen. De positionering van de proefsleuven geschiedde in functie hiervan, waarbij deze tijdens het terreinwerk soms diende aangepast te worden door het vaststellen van bijkomende, ongekende verstoringen of obstakels.

Het onderzoek toonde aan dat zich over het volledige terrein, behalve langs de Burchtstraat, een recente ophoging bevindt van 0,9 tot 1,75m. Deze is mogelijk in verband te brengen met de recente afbraak van het OCMW-complex. Enkel langs de Burchtstraat werd deze recente ophoging niet aangetroffen. Hieronder konden opnieuw ophogingslagen vastgesteld worden, ditmaal ten vroegste in de 17de-18de eeuw te situeren. De dikte van deze lagen varieert van 1 tot 1,4m. Binnen deze postmiddeleeuwse ophogingslagen konden slechts enkele (overwegend puin-)kuilen geregistreerd worden. In het zuidwestelijke deel van proefsleuf 2 bevonden zich verschillende muur- en vloerresten. Deze zijn hoogstwaarschijnlijk toe te schrijven aan de meest recente bouwfasen van het O.L.V.-hospitaal (20ste eeuws). Verspreid over het terrein werden nog enkele muurresten aangetroffen, die telkens in de postmiddeleeuwen te situeren zijn. Slechts op 2 plaatsen werden sporen aangetroffen die als middeleeuws kunnen beschouwd worden: in de proefput ter hoogte van het voetpad langs de Burchtstraat en in de proefput ter hoogte van het grasplein ten noordwesten van de kapel. Het betreft in beide gevallen ophogingslagen, sporen die in direct verband te brengen zijn met het laatmiddeleeuwse hospitaal werden niet aangetroffen.
Het onderzoek wees tevens uit dat er zich, in de noordoostelijke helft van het onderzoeksgebied, alluviale lagen bevinden onder de postmiddeleeuwse ophogingslagen. Dit is niet verwonderlijk gezien de nabijheid van een historische Denderarm. Verder van de Dender weg, richting Burchtstraat, worden de alluviale lagen steeds dunner, tot ze uiteindelijk niet meer vastgesteld kunnen worden. Gezien de aanzienlijke diepte waarop de archeologische lagen en sporen zich manifesteren, gecombineerd met een vrij ondiepe grondwatertafel, was het niet altijd mogelijk door middel van een profielput de moederbodem te bereiken. Waar mogelijk werd getracht deze door middel van boringen te achterhalen.

Uit de bureaustudie en het vooronderzoek blijkt duidelijk dat de eventueel aanwezige archeologische sporen door recente bebouwing sterk verstoord en versnipperd zijn. Bovendien werden geen sporen van het laatmiddeleeuwse hospitaal, noch van oudere menselijke activiteiten aangetroffen. In de zones waar geen verstoringen aangetroffen werden, is op basis van de resultaten van het vooronderzoek dan ook een eerder lage archeologische waarde toe te kennen. Een vervolgonderzoek zou dan ook weinig tot geen bijkomende informatie kunnen verschaffen over het laatmiddeleeuwse hospitaal, noch over de stadsontwikkeling van Ninove.

11. BIBLIOGRAFIE

Klinkenborg, S. & Cherretté, B. 2015, "Ninove Inghelandt. Bureaustudie.", *SOLVA Archeologie Rapport 43*, onuitgegeven rapport.

12. BIJLAGEN

12.1. Handleiding bij het raadplegen van de bijlagen

De bijlagen bij het rapport zijn ingedeeld in een algemene gegevensfiche over het project inclusief trefwoorden, een lijst met overzichtsfoto's, een structuurlijst, een contextlijst, een sporenlijst, een vondstenlijst en een fotolijst op spoorniveau. Tevens wordt een overzicht geboden van uitgevoerd *post-excavation* onderzoek en mogelijkheden voor verder onderzoek.

Deze lijsten worden aangevuld met de afgeleverde vergunningen voor metaaldetectie en prospectie met ingreep in de bodem enerzijds, en de bijzondere voorwaarden waaraan het onderzoek dient te beantwoorden, opgesteld door de bevoegde overheid - het agentschap Onroerend Erfgoed - anderzijds.

We geven hierbij enige duiding met betrekking tot de diverse lijsten in deze bijlage.

De lijsten worden automatisch gegenereerd uit de SOLVA-databank[31]. In deze databank worden tijdens de opgraving en de rapportage alle data die tijdens een archeologisch project worden gegenereerd, samengebracht. Het gaat hierbij dus zowel om velddata (foto's, plannen, beschrijvingen, relaties tussen sporen, vondsten, …) als documenten die tijdens de rapportage worden gegenereerd (aardewerktekeningen, informatie over behandeling van materiaal, het archeologisch rapport, diverse laboanalyses, administratief archief zoals vergunningen, bijzondere voorwaarden, …). In het kader van de rapportage genereert de databank een reeks lijsten zoals gevraagd in de "Minimumnormen voor archeologische registratie en rapportage" en de "bijzondere voorwaarden" bij het concrete project.

Conform de structuur van de databank (zie hoofdstuk methodologie, verwerking) worden de bijlagen hiërarchisch opgebouwd. Alle velddata worden in de databankstructuur op drie niveaus ingedeeld: spoorniveau, contextniveau en structuurniveau. We verduidelijken met een voorbeeld.

Onder de noemer **'sporen'** verstaan we het kleinste niveau van notulering, de kleinste eenheid als het ware: bijvoorbeeld een aflijning in een grondplan of een laag in een kuil bij een coupetekening. Dit is het niveau waarop vondsten afzonderlijk worden ingezameld.
Verschillende sporen kunnen toebehoren aan een **'context'**: zo vormen verschillende lagen in een kuil samen de context 'kuil'.
Op gelijkaardige wijze kunnen verschillende contexten gegroepeerd worden tot een overkoepelende **'structuur'**: diverse paalkuilen behoren bijvoorbeeld toe aan de structuur 'gebouw'.

In de databank, en dus ook in deze bijlagen, worden de velddata volgens vastgestelde thesauruslijsten toegewezen aan de noemers 'sporen', 'contexten' en 'structuren'. Door archeologische begrippen (gebouw, crematiegraf, grafkuil, laag, …) via een vastgestelde thesauruslijst aan een specifiek niveau toe te wijzen (spoor, context, structuur), bestaat de garantie dat bij bevraging van de databank naar een bepaald archeologisch begrip, effectief ook alle ingevoerde data in de resultatenlijst voorkomt (anders gezegd, we vermijden daardoor dat 'grafkuil' de ene maal bij 'context', en de andere maal bij 'structuur' wordt ondergebracht).

De lijsten in deze bijlage zijn volgens dezelfde hiërarchie opgebouwd. In de bijlage wordt achtereenvolgens een overzicht gebracht van structuren, contexten en sporen. Op deze wijze kan van 'groot' naar 'klein' afgedaald worden in de informatie. Er wordt bovendien met kruisverwijzingen gewerkt:

31 Zie ook hoofdstuk « Methodologie, Verwerking » aangaande informatie over de SOLVA-databank archeologie.

bij structuren staat vermeld uit welke contexten ze zijn opgebouwd, bij contexten staat vermeld uit welke sporen ze zijn opgebouwd. In omgekeerde richting staat bij de sporenlijsten vermeld tot welke context en structuur een spoor behoort, en bij de contextlijst staat vermeld tot welke structuur een context behoort. De structuurlijst bevat dus een overzicht van gerelateerde contexten. De contextlijst bevat een overzicht van gerelateerde structuren (hoger niveau) en sporen (lager niveau), alsook een overzicht van alle foto's, plannen, vondsten en stalen. De sporenlijst bevat een overzicht van gerelateerde contexten en structuren, alsook een overzicht van alle foto's, plannen, vondsten en stalen. De gedetailleerde spoorbeschrijvingen zijn uitsluitend in de sporenlijsten zelf terug te vinden. Op elk niveau tot slot staat een interpretatie en zo mogelijk ook een datering vermeld.

Voor de duidelijkheid geven we mee dat niet elk spoor noodzakelijk deel uitmaakt van een context (en dus structuur), evenmin als elke context aan een structuur kan toegewezen worden.

Wat de wijze van nummering betreft, geldt als algemene regel dat contexten en structuren de naam dragen van het spoornummer dat als eerste aan die 'context' (en eventueel bij uitbreiding 'structuur') wordt toegewezen. In een rapport zijn het doorgaans de contextnummers en, indien gegroepeerd onder een structuur, de structuurnummers die in de tekst de leidraad vormen.

Tot slot enkele bijzonderheden:

Verstoringen en 'negatieve sporen', sporen die na couperen geen of een natuurlijk spoor blijken te zijn, worden niet tot het niveau van een context gebracht, maar bestaan enkel tot op het spoorniveau.

In het geval dat het een rapportage van een vooronderzoek betreft, worden sporen in principe *niet* aan een context (en bij uitbreiding een structuur) toegewezen. Contexten en structuren worden pas aangemaakt op het moment van een archeologische opgraving, aangezien op dat ogenblik alle beschikbare informatie aanwezig is, en dit dus dan wel een zinvolle oefening is. Tijdens een vooronderzoek zijn heel wat relaties bijvoorbeeld nog niet duidelijk.

De enige uitzondering op deze regel wordt gemaakt wanneer bij de verwerking van een vooronderzoek reeds duidelijk is dat de sporen gelegen zijn in een zone die *niet voor verder onderzoek in aanmerking* komt. Dan worden sporen waar mogelijk wel tot contexten gegroepeerd (en worden dus in de databank contexten (en eventueel structuren) aangemaakt). Op deze wijze wordt gegarandeerd dat informatie rond potentiële contexten of structuren niet verloren gaat bij een bevraging van de databank. Een voorbeeld verduidelijkt dit: een geïsoleerde grafkuil, die geen aanleiding geeft tot verder onderzoek, wordt wel als context gedefinieerd in de databank, omdat deze zo ook in de resultatenlijst van een bevraging zal voorkomen. Zoniet zou deze grafkuil voor de databank 'onzichtbaar' worden.

12.2. Lijsten

- Gegevensfiche project
- Sporen, met vermelding van de foto's, plannen, vondsten en stalen
- Inventaris vondsten
- Fotolijst
- Boringlijst
- Vergunning metaaldetectie en prospectie met ingreep in de bodem
- Bijzondere voorwaarden
- Bureaustudie

12.3. Grondplan

Figuur 54: totaalplan grondplan A